

mr. J. de Zeeuw

Informatieverstrekking door de fiscus

**Ontheffing van de fiscale geheimhoudingsplicht
in het licht van privacywetgeving**

Voorwoord

Overeenkomstig de jaarplannen van de afgelopen jaren richt de Registratiekamer haar aandacht wat betreft de fiscus in het bijzonder op een aantal samenhangende onderwerpen. Deze onderwerpen vormen tezamen een systematische studie, die bijdraagt aan een structurele verbetering van de bescherming van fiscale gegevens. Reeds eerder, in februari 1998, is in dat verband de achtergrondstudie *Informatiegaring door de fiscus - privacybescherming bij derdenonderzoeken* verschenen. Thans is ook de achtergrondstudie over de informatieverstrekking door de fiscus uitgebracht.

In het kader van de wettelijke taak van de Registratiekamer houdt zij toezicht op een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. In dat verband richt zij zich ook op de juridische grondslag van de verwerking van persoonsgegevens en de privacy-problemen die deze met zich meebrengt. Met het uitvoeren van studies als de onderhavige hoopt de Registratiekamer een verbetering van de rechtsbescherming op dit gebied tot stand te brengen.

De Belastingdienst is als 'grootgebruiker' van gegevens over burgers en bedrijven verantwoordelijk voor de zorgvuldige verwerking van veel vertrouwelijke informatie. Deze publicatie is het resultaat van een onderzoek van de Registratiekamer naar het systeem van verstrekkingen van persoonsgegevens door de fiscus, die verder gaan dan nodig is voor de uitvoering van de belastingwet of voor de heffing of de invordering van enige rijksbelasting. Hier wordt een spanningsveld zichtbaar in verband met de wettelijk gewaarborgde bescherming van persoonsgegevens. Het doel van het onderzoek was dat spanningsveld verder te verkennen en na te gaan hoe de afweging van belangen op dit terrein het beste zou kunnen worden tot stand gebracht. Het resultaat treft u hieronder aan.

mr. P.J. Hustinx
Voorzitter van de Registratiekamer

Informatieverstrekking door de fiscus

Ontheffing van de fiscale geheimhoudingsplicht
in het licht van privacywetgeving

Registratiekamer, Den Haag, december 1999

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de Registratiekamer.

Druk: Sdu Grafisch Bedrijf

ISBN 90 74087 19 1

Inhoud

1	Inleiding	7
2	Juridisch kader	11
2.1	Juridisch kader	11
2.2	Wettelijke geheimhoudingsbepaling	11
2.3	Ontheffing van de geheimhoudingsplicht	14
2.4	Wettelijke verplichtingen tot verstrekking	16
3	Achtergronden en ontwikkelingen	19
4	Doorwerking van privacynormen	25
4.1	Privacynormen	25
4.2	Het verstrekkingensysteem getoetst	30
4.2.1	Doelbinding, transparantie	30
4.2.2	Formeel-wettelijke grondslag	30
4.2.3	Aandachtspunten	31
4.2.4	Voorschrift informatieverstrekking (VIV 1993): opmerkingen	33
5	Conclusie	39
Bijlage 1	Wettelijke bepalingen	
Bijlage 2	VIV 1993	
Bijlage 3	Bijlagen 2a, 2b en 2c bij het VIV 1993	

Inleiding

1

1 Inleiding

Voor het uitoefenen van zijn taak beschikt de Belastingdienst over veel informatie. Het kan hierbij ook om gevoelige informatie gaan, zoals informatie over de bedrijfsvoering van ondernemingen. Het bekend worden van deze informatie zou kunnen leiden tot verstoring van concurrentieverhoudingen. Ook in de particuliere sfeer kan de informatie die bij de Belastingdienst bekend is, gevoelig zijn. Informatie over echtscheidings- en alimentatiezaken worden door het toepasselijke voorschrift van de Belastingdienst¹ als voorbeeld genoemd. Ook de zuiver financiële informatie over belastingplichtigen kan echter al als gevoelig worden beschouwd. Uit een in 1997 gehouden enquête van de Consumentenbond bleek dat rond 90% van de ondervraagden gegevens over hun financiën als privacygevoelig ervaren. De top-3 van privacygevoelige gegevens zou bestaan uit: gegevens over financieel vermogen, inkomensgegevens en gegevens over schulden. Daarmee hadden deze gegevens een hogere notering dan gegevens over iemands gezondheidstoestand, seksuele geaardheid, strafrechtelijk verleden, politieke gezindheid, en ras².

Hoewel op deze ranglijst wellicht het een en ander valt af te dingen, is zij toch illustratief voor het gevoelen van de burger dat met de informatie van de fiscus over belastingplichtigen zorgvuldig omgegaan dient te worden. Fiscale geheimhouding is dan ook niet voor niets in Nederland in de wet vastgelegd. De belastingplichtige moet erop kunnen vertrouwen dat van de informatie die door hem verstrekt is, geen ander gebruik wordt gemaakt dan voor het uitvoeren van de belastingwetgeving door de Belastingdienst. Geheimhouding is ook in het belang van de fiscus zelf. Het werk van de Belastingdienst zou ernstig worden bemoeilijkt als een belastingplichtige - uit vrees dat zijn informatie bij derden terecht kan komen - informatie achterhoudt die voor de Belastingdienst juist van belang is³. Bovendien is de wettelijk voorgeschreven geheimhouding een noodzakelijk tegenwicht voor de uitgebreide bevoegdheden die de fiscus heeft om informatie te vergaren over belastingplichtigen.

Desalniettemin verstrekt de Belastingdienst in toenemende mate gegevens aan een groot aantal andere organisaties, voornamelijk bestuursorganen, zonder dat dat verband houdt met de uitvoering van de belastingwet. Het moge duidelijk zijn dat er een spanningsveld is tussen geheimhouding en bescherming van persoonsgegevens door de fiscus enerzijds en de belangen bij het verstrekken van gegevens anderzijds. Dat spanningsveld heeft een rechtsstatelijke dimensie, omdat de verhouding tussen de bevoegdheden van de overheid en de vrijheidssfeer van de burger in het geding is.

¹ Zie art. 2.1.1. Voorschrift Informatieverstrekking (VIV 1993)

² *Projectverslag Privacy*, Consumentenbond, november 1997

³ Art. 2.1.1. VIV 1993.

In deze studie zal worden onderzocht hoe het systeem van verstrekkingen van persoonsgegevens door de fiscus, die niet nodig zijn voor de uitvoering van de belastingwet, is vormgegeven en in de praktijk wordt toegepast. Het toetsingskader wordt daarbij gevormd door wettelijke regelingen inzake de bescherming van persoonsgegevens. Het onderzoek is beperkt tot verstrekkingen aan derden in het kader van de ontheffingen van de fiscale geheimhoudingsplichten binnen Nederland. Het concept van dit document is voor commentaar voorgelegd aan de Directeur-Generaal der Belastingen van het ministerie van Financiën. De definitieve versie is in het licht van de ontvangen reactie op onderdelen aangepast⁴.

⁴ De reactie van het ministerie is vervat in de brief van de plv. Directeur-Generaal der Belastingen van 2 november 1999, kenmerk AFZ1999-3207U. Tevens dank aan mr. G.J. Zwenne voor zijn waardevolle opmerkingen bij de totstandkoming van dit document.

Juridisch kader

2

2.1 Juridisch kader

Het normenkader, waaraan het verstrekken van persoonsgegevens door de fiscus kan worden getoetst, vormt niet één geheel. Daartoe behoren nl. zowel bijzondere als algemene bepalingen, die in verschillende al dan niet fiscale wetten zijn neergelegd, en waarvan de strekking varieert van geheimhouding tot de verplichting tot verstrekking. Daarnaast zijn algemene wetten, zoals de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) en de Wet persoonsregistraties (Wpr) van belang. Niet steeds is duidelijk hoe deze bepalingen zich tot elkaar verhouden. In dit hoofdstuk zal het wettelijk kader, met uitzondering van de privacywetgeving, kort worden besproken⁵.

2.2 Wettelijke geheimhoudingsbepalingen

De van belang zijnde artikelen uit de fiscale wetten zijn artikel 67 Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) en artikel 67 Invorderingswet 1990. Ook artikel 10 Registratiewet bevat een geheimhoudingsverplichting. De tekst van de bepalingen is opgenomen in de Bijlage⁶. Gelet op de grote verwantschap tussen deze bepalingen zal in dit kader slechts de belangrijkste, te weten artikel 67 AWR, worden besproken. Het eerste lid van dit artikel bevat de hoofdregel, de verplichting tot geheimhouding.

1. *Het is een ieder verboden hetgeen hem in enige werkzaamheid bij de uitvoering van de belastingwet, of in verband daarmee, nopens de persoon of de zaken van een ander blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van de belastingwet of voor de heffing of de invordering van enige rijksbelasting.*

2. (...)

Aan de geheimhoudingsplicht van art. 67, eerste lid, AWR ligt ten grondslag dat belastingplichtigen niet van het verstrekken van gegevens aan de Belastingdienst moeten weerhouden door de vrees dat die gegevens voor andere doeleinden worden gebruikt dan voor de belastingheffing. De belastingplichtige dient met het oog op het opleggen van de belastingaanslag vertrouwelijke gegevens aan de fiscus te verstrekken en zal zijn bereidheid daartoe laten afhangen van de mate van zekerheid dat de verstrekte informatie in beginsel niet buiten de belastingsfeer zal komen. De betrouwbaarheid van de aangifte is in sterke mate afhankelijk van de zekerheid dat de vrijwillige opgave niet voor andere doeleinden dan voor een juiste belastingheffing en -invordering gehanteerd zal worden⁷. Het directe belang van de Staat vordert geheimhouding, maar ook de omstandigheid dat de burger het onvermijdelijke kennismaken van persoonlijke aangelegenheden moet dulden, brengt met zich mee dat hij van de overheid mag verwachten dat de informatie niet naar buiten

⁵ Voor ambtenaren van de Belastingdienst zijn ook de strafbepaling in het Wetboek van Strafrecht over schending van geheimen (artikel 272 WvSr) van belang, en de bepalingen over geheimhouding in de personeelsvoorschriften van de Belastingdienst. Deze bepalingen behoren niet tot de kern van het wettelijke verstrekkingensysteem, maar vormen het sluitstuk daarvan. Op deze bepalingen zal in deze studie dan ook niet verder worden ingegaan

⁶ Ook in vele verdragen ter voorkoming van dubbele belasting en op het gebied van internationale samenwerking komen bepalingen omtrent geheimhouding voor.

⁷ J.J.I. Verburg, *Het verschoningsrecht van getuigen in strafzaken*, 1975.

uitlekt⁸. Een geheimhoudingsplicht en een adequate beveiliging van de toevertrouwde gegevens zijn dan ook voorwaarden voor de vérgaande bevoegdheden die de fiscus heeft om (persoons-)informatie te vergaren⁹.

Art. 67, eerste lid, AWR geldt als één van de meest stringente geheimhoudingsbepalingen in de Nederlandse wetgeving. Niet alleen ambtenaren zijn tot geheimhouding verplicht, maar ook arbeidscontractanten, niet-ambtelijke deskundigen, inhoudingsplichtigen, en leden en griffiers van de rechterlijke macht. De geheimhoudingsplicht geldt voorts niet alleen tegenover personen of instanties buiten de Belastingdienst, maar ook tussen ambtenaren van de Belastingdienst onderling, voor zover het verstrekken van informatie niet van belang is voor de uitvoering van de belastingwetgeving¹⁰. Alle beschikbare informatie over een belastingplichtige valt onder de geheimhoudingsplicht tenzij het gaat om informatie die nodig is voor de uitvoering van de belastingwetgeving¹¹. De geheimhouding is niet beperkt tot gegevens die naar hun aard vertrouwelijk of privacygevoelig zijn. Wat de kring van personen betreft, strekt zij zich uit over informatie over ieder ander dan degene die tot geheimhouding is verplicht.

De geheimhoudingsverplichting geldt niet bij verstrekking aan een andere belastingplichtige en/of de rechter, indien dit nodig is ter staving van het standpunt van de belastingadministratie¹². Gegevens over uitsluitend de contribuabele zelf, aan hemzelf verstrekt, vallen ook niet onder de geheimhoudingsplicht.

De wettelijke geheimhoudingsplicht kan er toe leiden dat de ambtenaar van de Belastingdienst die is opgeroepen tot het afleggen van een getuigenverklaring voor de rechter, een beroep moet doen op het verschoningsrecht. Dit recht is neergelegd in de artikelen 191, eerste lid, onder b, Wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Rv) voor civiele zaken, en in artikel 218 Wetboek van strafvordering voor strafzaken. Volgens de Hoge Raad impliceert de geheimhoudingsplicht van art. 67 AWR altijd een verschoningsrecht ingevolge art. 192, tweede lid, Rv (het huidige art. 191, eerste lid, onder b, Rv). Dat betekent dat belastingambtenaren in civiele zaken altijd van hun verschoningsrecht gebruik moeten maken. In strafzaken daarentegen dienen zij vooraf de beslissing van de Staatssecretaris van Financiën te vragen, waarna in de regel ontheffing van de geheimhoudingsplicht wordt verleend¹³

⁸ Vgl. Hazewinkel-Suringa, *De doolhof van het beroepsgeheim*, 1959

⁹ Vgl. Tweede Kamer, 1985-1986, 19 393, nr. 3, blz. 8. Ook is op dit aspect gewezen in

Informatiegaring door de fiscus - privacybescherming bij derdenonderzoeken, Registratiekamer 1998, blz. 20.

¹⁰ Art. 1.1. VIV 1993

¹¹ Zie HR 8 november 1991, NJ 1992, 277

¹² De Blicke et al, *Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR)*. FED, 1995, blz. 252. De

Belastingdienst heeft laten weten dat de hier bedoelde informatieverstrekking aan een andere belastingplichtige alleen gebeurt bij uitzondering en dan steeds in geanonimiseerde vorm.

¹³ De mogelijkheid tot ontheffing van de geheimhoudingsplicht wordt nader besproken in

onderdeel 2.3.

Naast de genoemde bijzondere geheimhoudingsbepalingen is er de algemene geheimhoudingsbepaling van art. 2:5 Algemene wet bestuursrecht (Awb).

1. Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie nietreeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die

gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

2. Het eerste lid is mede van toepassing op instellingen en daartoe behorende of daarvoor werkzame personen die door een bestuursorgaan worden betrokken bij de uitvoering van zijn taak, en op instellingen en daartoe behorende of daarvoor werkzame personen die een bij of krachtens de wet toegekende taak uitoefenen.

Art. 2:5 Awb verschilt op de volgende punten van art. 67 AWR:

- a art. 2:5 Awb is een subsidiaire bepaling: deze bepaling geldt niet indien reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt;
- b bij art. 2:5 Awb moet het gaan om gegevens waarvan degene, die betrokken is bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan, het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden;
- c art. 2:5 Awb bevat een regeling met betrekking tot de relatie met wettelijke voorschriften die tot mededeling verplichten.

Gelet op het aanvullende karakter van art. 2:5 Awb en in aanmerking genomen dat art. 67 AWR een zwaardere geheimhouding behelst dan art. 2:5 Awb, kan er vanuit worden gegaan dat voor het belastingrecht enkel art. 67 AWR geldt¹⁴. Zo blijkt ook uit de wetsgeschiedenis.

De geheimhoudingsbepaling van artikel 2:5 van de Awb geldt in aanvulling op specifieke geheimhoudingsbepalingen, doordat zij bepaalt dat zij niet geldt voor wie reeds "uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt". Het streven is er weliswaar op gericht de specifieke geheimhoudingsbepalingen zoveel mogelijk te laten vervallen ten gunste van de algemene bepaling van art. 2:5, maar dat is niet overal mogelijk. De praktijk van de informatieverstrekking in fiscalibus is zodanig ingespeeld op en verweven met de thans geldende, zeer strakke geheimhoudingsverplichting van de AWR, dat deze gehandhaafd moet blijven.

In bijzondere gevallen kan er evenwel reden zijn voor een strakker regime. Zo'n geval doet zich voor bij de geheimhoudingsbepalingen die de vragenstellers memoreren en die om die reden ook niet geschrapt worden (Kamerstukken II, 1990-1991, 21 221, nr. 5, pt. 2.43 en 2.45).

2.3 Ontheffing van de geheimhoudingsplicht

In artikel 67, tweede lid AWR is, evenals in artikel 67, tweede lid, Invorderingswet 1990 en artikel 10, derde lid, Registratiewet, aan de Minister van Financiën de mogelijkheid gegeven ontheffing van de geheimhoudingsplicht te verlenen.

Artikel 67

(...)

2. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid vervatte verbod.

Gelet op het eerste lid kan die ontheffing worden verleend ten aanzien van het verder bekendmaken dan nodig voor de uitvoering van de belastingwet of voor de heffing of de invordering van enige rijksbelasting. Anders gezegd: ten aanzien van bekendmakingen die niet nodig zijn voor de uitvoering van de belastingwet.

De Staatssecretaris van Financiën oefent de bevoegdheid tot het verlenen van ontheffing uit. Het Voorschrift Informatieverstrekking 1993 (VIV 1993) is een besluit van de staatssecretaris en geeft regels over het verstrekken van informatie door de Belastingdienst. Het gaat in dat kader ook in op de mogelijkheid van ontheffing van de geheimhoudingsplicht, maar is daar niet toe beperkt. Het VIV 1993 bevat uitgangspunten en criteria voor de verstrekking van gegevens door de Belastingdienst. Het bevat daarnaast een uitleg van de geheimhoudingsplicht en van regelingen zoals de AWR, Wpr en WOB. Ook wordt vermeld hoe de desbetreffende wetten in bepaalde gevallen, en ten opzichte van elkaar dienen te worden geïnterpreteerd. De Belastingdienst heeft er in dat verband op gewezen dat het VIV 1993 primair bestemd is om aan de eenheden van de Belastingdienst te verduidelijken hoe met verschillende situaties moet worden omgegaan.

Als uitgangspunt voor informatieverstrekking kent het VIV 1993 in de eerste plaats de doelbinding. Wat de verstrekking van gegevens aan bestuursorganen betreft, houdt dat in dat de Belastingdienst bij informatieverstrekking de voorwaarde stelt dat de bestuursorganen de door de Belastingdienst verstrekte gegevens uitsluitend gebruiken ten behoeve van de doeleinden met het oog waarop de Belastingdienst de gegevens heeft verstrekt. Onder de paragraaf doelbinding is ook vermeld dat de van derden verkregen gegevens die de Belastingdienst niet heeft verwerkt, niet aan anderen kunnen worden verstrekt. Uitsluitend uit verwerking voortgekomen c.q. gegenereerde informatie kan met ontheffing verder worden verstrekt. Deze invulling van het begrip doelbinding kan echter ter discussie worden gesteld¹⁵.

¹⁵ Zie onderdeel 4.2.4. onder *verstrekkinggrond*.

Het VIV 1993 kent daarnaast andere uitgangspunten en criteria voor informatieverstrekking, waaronder een algemene belangenafweging. Bepaald is dat de Belastingdienst voorafgaand aan de informatieverstrekking onder meer een vijftal belangen dient af te wegen. Met name gaat het daarbij om het belang van een effectieve fraudebestrijding en/of een effectieve uitoefening van de taken die aan het ontvangende bestuursorgaan zijn opgedragen. Naast de algemene uitgangspunten wordt in het voorschrift een aantal categorieën verstrekkingen behandeld. Het gaat in dat verband onder meer in op verstrekking van informatie aan andere bestuursorganen, structurele informatieverstrekking, incidentele informatieverstrekking, en spontane informatieverstrekking.

Het VIV 1993 bevat naast materiële ook formele bepalingen, zoals procedurele voorschriften en ambtelijke instructies. Een formele regeling betreft de vraag wie het besluit kan nemen om gegevens te verstrekken. Bepaald is dat de Staatssecretaris de bevoegdheid tot het verlenen van ontheffing uitoefent (art. 1.1 VIV 1993). Art. 2.2.2 VIV 1993 bepaalt vervolgens dat het voorschrift de beslissing in een aantal gevallen aan de Belastingdienst "delegeert". Wat betreft de vraag of hier inderdaad sprake is van delegatie kan overigens gelet op de tekst van het tweede lid van art. 67 AWR een kritische kanttekening worden geplaatst¹⁶. Voorbeelden van ambtelijke instructies zijn voorts de bepalingen omtrent het beheer van het Voorschrift, en de opdracht voor de ambtenaar die met een verzoek om informatie wordt geconfronteerd, om eerst te bekijken of het bestuursorgaan is opgenomen in de relevante bijlage¹⁷.

De bijlagen geven een overzicht van de bestuursorganen waaraan informatie kan worden verstrekt (bijlagen 2A, 2B en 2C). Deze lijsten bieden een duidelijk overzicht en hebben zoals gezegd ook een functie bij de behandeling van verzoeken om informatie. Concreet is in deze bijlagen vermeld:

- aan wie wordt verstrekt;
- welke informatie wordt verstrekt;
- met welk doel er wordt verstrekt;
- op grond van welke wet er moet worden verstrekt in het geval dat er een wettelijke verplichting bestaat;
- op welke wijze de verstrekking plaatsvindt (geautomatiseerd uit centrale bestanden (A) of handmatig door een eenheid (H));
- of er bijzonderheden zijn.

De bijlagen vormen tezamen een lijst van vele tientallen (semi-) overheidsinstellingen, of onderdelen daarvan, die gebruik kunnen maken van bepaalde belastinggegevens.

¹⁶ Zie noot 54 bij onderdeel 4.2.4. onder *ontheffing*

¹⁷ Zie art. 4.4. VIV 1993.

Het besluit (VIV 1993) is diverse malen aangepast en is mede daardoor een uitgebreide regeling geworden. Het bevat daarnaast nog verwijzingen naar werkinstructies, zoals handboeken, andere besluiten of regelingen van de Belastingdienst, of convenanten. Daarnaast heeft het VIV 1993 nog andere bijlagen dan de reeds genoemde, waarin onder andere de relevante wet- en regelgeving is opgenomen. Het VIV 1993 is gepubliceerd in de Staatscourant, met uitzondering van de bijlagen. Deze zijn (uitsluitend) opgenomen in het Boekwerk Informatieverstrekking van het Ministerie van Financiën.

2.4 Wettelijke verplichtingen tot verstrekking

De wet voorziet in enkele gevallen in de plicht voor de fiscus om informatie te verstrekken. Met name worden hier genoemd de plicht tot het doen van aangifte ex art. 162 Wetboek van strafvordering (Sv.), en de plicht informatie te verstrekken ingevolge de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). Daarnaast bevat bij voorbeeld ook de Algemene bijstandswet in artikel 122 de verplichting voor de Belastingdienst om desgevraagd aan burgemeester en wethouders kosteloos opgaven en inlichtingen te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze wet.

De aangifteplicht ingevolge het Wetboek van Strafvordering

Een ieder die kennis draagt van bepaalde zeer ernstige misdrijven is verplicht daarvan aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar (art. 160 Sv). Ingevolge artikel 162 Sv. zijn ambtenaren, die in de uitoefening van hun bediening kennis krijgen van een misdrijf met de opsporing waarvan zij niet zijn belast, onder bepaalde voorwaarden verplicht daarvan aangifte te doen. Niet geheel duidelijk is of de geheimhoudingsplicht van art. 67 AWR in de weg staat aan het verstrekken van gegevens door ambtenaren van de Belastingdienst ter voldoening aan de aangifteplicht van 162 Sv. Er zou enerzijds sprake kunnen zijn van een conflict van plichten, anderzijds zou deze doorbreking van de geheimhouding ingelezen kunnen worden in art. 67, eerste lid, AWR. In tegenstelling tot art. 67 AWR voorziet de algemene geheimhoudingsbepaling van art. 2:5 Awb in een uitzondering op de geheimhouding in geval van verplichtingen in andere wetten. Ook de Organisatiewet sociale verzekeringen (OSV) kent een regeling voor soortgelijke gevallen¹⁸.

Het VIV 1993 bevat een uitgebreide regeling over het doen van aangifte door de belastingambtenaar¹⁹. Daargelaten de juridische discussie over welke verplichting voorgaat, is hiermee een voor de praktijk bruikbare regeling gegeven die het standpunt van de minister van Financiën weerspiegelt. Dat zelfs een regeling opgenomen is voor het geval er ingevolge art. 161 Sv geen plicht, doch slechts een bevoegdheid bestaat aangifte te doen, laat er geen

¹⁸ Art. 102 OSV jo. art. 1 Besluit gegevensverstrekking sociale verzekeringen. De tekst van deze bepalingen is opgenomen in bijlage 1.

¹⁹ Paragraaf 6.3. VIV 1993

twijfel over bestaan dat naar de mening van de minister het doen van aangifte in beginsel mogelijk moet zijn.

Openbaarheid van bestuur

De WOB voorziet in de verplichting voor bestuursorganen om bij de uitvoering van hun taak informatie te verschaffen. Het kan daarbij zowel gaan om informatie over het beleid als om informatie die is neergelegd in documenten over bestuurlijke aangelegenheden. De WOB kan hierdoor ook de Belastingdienst verplichten tot het verstrekken van gegevens. Echter, enerzijds is met de WOB niet beoogd gegevensuitwisseling tussen overheidsorganen mogelijk te maken, en anderzijds zijn de fiscale geheimhoudingsbepalingen aan te merken als *lex specialis* ten opzichte van de WOB. Deze gaan daarom vóór de wettelijk voorgeschreven informatieverstrekking op grond van de WOB²⁰. Volgens jurisprudentie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State dient de Minister van Financiën de toepassing van de ontheffingsbevoegdheid evenwel af te stemmen op de maatstaven die de WOB met betrekking tot de openbaarmaking aanlegt²¹. Met andere woorden, de in de WOB opgenomen uitzonderingsgronden vormen tevens een toetsingskader voor het ontheffingenbeleid op grond van artikel 67, tweede lid, AWR²². Indien de Belastingdienst verzocht wordt informatie te verstrekken, beschouwt hij zich als gehouden een dergelijk verzoek ambtshalve te behandelen als een WOB-verzoek. Indien geen van de in de WOB genoemde uitzonderingsgronden van toepassing is, acht de Belastingdienst zich verplicht de gevraagde informatie te verstrekken²³.

Van een beslissing van de minister om al dan niet ontheffing van de geheimhouding te verlenen staat na bezwaar beroep open bij de Bestuursrechter van de rechtbank. In verband met het spanningsveld tussen de WOB en art. 67 AWR is er uitgebreide jurisprudentie in dat verband. De Staatssecretaris van Financiën heeft onlangs gewezen op de wenselijkheid van een aanscherping van art. 67 AWR ten aanzien van de informatieverstrekking over individuele belastingplichtigen in verband met de in acht te nemen vertrouwelijkheid. Een afweging in de zin van de WOB zou kunnen worden uitgesloten, zodat geen verzoeken om informatie over individuele belastingplichtigen zouden kunnen worden ingediend door anderen dan de belastingplichtige zelf²⁴.

²⁰ Zie ook Handelingen II, 17 februari 1977, blz. 3276

²¹ 1 AR RvS, 26 juli 1984, V-N 1985, blz. 194

²² Zie art. 2.5. VIV 1993

²³ Brief van de plv. Directeur-Generaal der Belastingen van 2 november 1999, kenmerk AFZ1999-3207U

²⁴ Brief van de Staatssecretaris van Financiën aan de Vaste Commissie voor Financiën uit de Tweede Kamer, 13 maart 1998, nr. WJB 98/46.

Achtergronden en ontwikkelingen

3

3 Achtergronden en ontwikkelingen

Het wettelijke systeem

Gezien het wettelijk kader zoals uiteengezet in hoofdstuk 2 valt een drietal zaken op. In de eerste plaats blijkt dat ten aanzien van het verstrekken van persoonsgegevens door de fiscus de wet niet één systeem kent. Het gaat om een verscheidenheid van bepalingen die variëren van verplichtingen tot geheimhouding, via ontheffingen en enkele bepalingen die een bevoegdheid tot verstrekken verlenen, tot aan bepalingen die tot verstrekken verplichten. De fiscale geheimhoudingsbepalingen spelen in dit geheel van juridische normen een centrale rol.

In de tweede plaats is door de wijze waarop de ontheffingsbevoegdheid is ingevuld, de geheimhoudingsplicht minder streng dan men zou vermoeden. In het vorige hoofdstuk bleek dat de fiscale geheimhoudingsplicht geacht wordt veel strenger te zijn dan de geheimhoudingsplicht in de Algemene wet bestuursrecht. Tegenover de stringente wettelijke geheimhoudingsplicht staat echter de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing. De norm in de wet is stringent, maar de betekenis van de bescherming van de fiscale informatie wordt mede bepaald door het ontheffingenbeleid van de Minister, c.q. de Staatssecretaris van Financiën. Zoals ook hierna zal blijken vertoont het aantal ontheffingen een sterke groei. Daardoor verliezen de verstrekkingen het karakter van uitzondering, dat in het begrip ontheffing besloten ligt, en nemen zij meer structurele vormen aan.

In de derde plaats valt aan dit uit de jaren '50 daterende systeem op, dat als er geen geheimhouding wordt voorgeschreven, informatie kennelijk vrij verstrekt kan worden. Opvattingen over het legaliteitsbeginsel en privacyjurisprudentie hebben dit standpunt echter achterhaald. De rechtsontwikkeling heeft ertoe geleid dat het opheffen van een geheimhoudingsplicht op zich niet voldoende is om een bepaalde verstrekking mogelijk te maken. Daar is een verstrekingsgrond of -bevoegdheid voor nodig. De ontheffing van een geheimhoudingsplicht is strikt genomen niet meer dan het opheffen van een barrière. Dat is echter niet hetzelfde als het in het leven roepen van een verstrekingsgrond of een verstrekingsbevoegdheid.

De aanwezigheid van een verstrekingsbevoegdheid wordt in de eerste plaats vereist door het legaliteitsbeginsel. Het legaliteitsbeginsel vereist een wettelijke basis voor overheidsoptreden. Een overheidsorgaan dient voor overheidsoptreden - en daarbij kan het ook gaan om het verstrekken van gegevens - een bevoegdheid te hebben. De vraag of het overheidsorgaan wel bevoegd is tot een bepaalde verstrekking is belangrijk, omdat verstrekking van informatie door een overheidsorgaan (ook wanneer het recht op privacy niet in het geding is) rechtens te beschermen belangen kan raken. In de tweede plaats

kan privacywetgeving een verstrekingsbevoegdheid vereisen²⁵. Op de implicaties van de privacywetgeving wordt in hoofdstuk 4 nader ingegaan.

Ontwikkelingen

De Belastingdienst wordt geconfronteerd met een steeds groter aantal verzoeken om informatie. De behoefte aan gegevensuitwisseling binnen de overheid neemt toe. Dat hangt in de eerste plaats samen met het regeringsbeleid dat is gericht op bestrijding en voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregelingen. Ook wordt in het kader van de 'Elektronische overheid'²⁶ gestreefd naar een verbeterde uitwisseling van gegevens tussen overheidsinstellingen. Het doel daarvan is besparingen te realiseren door een efficiëntere bedrijfsvoering, een effectievere uitvoering van het beleid en een verbeterde dienstverlening. Over het algemeen kan gesteld worden dat ten behoeve van met name opsporing, controle, efficiency-verhoging, en pro-actieve dienstverlening, een toenemende behoefte aan het uitwisselen van gegevens de trend is.

Zo wordt er meer aan opsporingsinstanties verstrekt. Naast informatieverstrekking aan de opsporingsambtenaren van sociale zekerheidsinstellingen, kunnen nu andere andere ook gegevens verstrekt worden:

- a aan de Officier van Justitie vóórdat er sprake is van een strafrechtelijk financieel onderzoek (SFO), om in een vroeg stadium te kunnen beslissen of al dan niet het strafrechtelijke traject wordt gekozen voor de afoming van criminele winsten;
- b aan het Meldpunt ongebruikelijke transacties (MOT) in het kader van de beoordeling of er sprake is van een verdachte transactie;
- c ten behoeve van vooronderzoeken gericht op segmenten van de samenleving, waarbij nog geen vermoeden bestaat van aanwijsbare strafbare feiten (de zgn. verkennende strafrechtelijke onderzoeken)²⁷;
- d aan en binnen samenwerkingsverbanden met andere instanties met een publiekrechtelijke taak. De Belastingdienst werkt samen met opsporingsinstanties, waaronder de politie, en andere bestuursorganen. In het VIV 1993 zijn nu ook voorschriften hieromtrent opgenomen. Aan elke vorm van samenwerking met andere instanties dient een convenant ten grondslag te liggen. De verstrekking van informatie door de Belastingdienst en het gebruik van de informatie door het samenwerkingsverband moet nader in het convenant zijn geregeld²⁸.

²⁵ Zie *Gegevensuitwisseling bij subsidiëring; verkenning en juridisch kader*, Commissie voor de toetsing van wetgevingsprojecten (commissie Kortmann), deeladvies aan de Minister van Justitie, 1991.

²⁶ Actieprogramma *Elektronische overheid - een efficiëntere en effectievere overheid op de elektronische snelweg*, Brief van de Minister voor grote steden- en integratiebeleid d.d. 18-12-98, Kamerstukken II, 1998-1999, 26387, nr. 1.

²⁷ Als extra voorwaarde voor deze verstrekkingen geldt ingevolge art. 6.4.5 VIV 1993 echter wel dat verzoeken om aan dit soort onderzoeken mee te werken moeten worden voorgelegd aan de Directeur Algemene Fiscale Zaken van het ministerie van Financiën. Onduidelijk is overigens of met verkennende strafrechtelijke onderzoeken wordt bedoeld het verkennend onderzoek dat vanaf 1 februari 2000 in artikel 126gg Sv. in werking treedt, en/of het zgn. fenomeenonderzoek dat niet door de politie wordt uitgevoerd.

²⁸ Het VIV 1993 stelt randvoorwaarden aan deze regelingen, die als waarborgen dienen voor zorgvuldige gegevensverwerking bij deze informatieverstrekking. Zie art. 6.5. VIV 1993. Zo mag op grond van een convenant niet meer informatie worden verstrekt dan op grond van het VIV 1993 mogelijk is. Ook zijn door de Registratiekamer vuistregels - zie *vlgde blz.*

Fiscale gegevens worden gebruikt voor controle of verificatie in het kader van een juiste uitvoering van overheidsregelingen. In hoofdzaak gaat het daarbij om financiële overheidsregelingen, zoals subsidieregelingen of soortgelijke voorzieningen. Thans kan echter ook de medewerking van de fiscus gevraagd worden ten aanzien van niet-financiële overheidsregelingen, bij voorbeeld gemeentelijke regels ter bestrijding van permanente bewoning van recreatiewoningen. Om in het kader van die regelingen te kunnen bepalen of een persoon een woning al dan niet permanent bewoont, worden door gemeenten woonplaatsgegevens uit de fiscale administratie gevraagd²⁹.

ontwikkeld voor handhavingsteams, zoals regionale interdisciplinaire fraudeteams (RIF's) voor een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens (Registratiekamer, 98.O.0005). Overigens dient voor elke structurele informatieverstrekking door de Belastingdienst een convenant te worden gesloten op grond van art. 3.2. VIV 1993. Zie daaromtrent ook onderdeel 4.2.4. onder *verstrekking-gronden*. De samenwerkings-convenanten met het MOT en het Lisv zijn voorbeelden van de hier bedoelde convenanten

²⁹ Registratiekamer, 94.V.0140.01, 97.V.0200.01, 98.V.0757.01, e.a.
³⁰ Een voorbeeld is het project EOS van het ministerie van VROM inzake de vernieuwing van de huur-subsidie-organisatie, Registratiekamer, 99.V.0472.01. Een ander voorbeeld is het automatische, meerjarige kwijtscheldings-beleid van decentrale overheden ten aanzien van decentrale belastingen, waaronder de gemeente Rotterdam (zie brief van de Staatssecretaris van Financiën, AFZ96/2726U), en het Waterschap Zeeuwse eilanden (pilot i.h.k.v. het convenant met de inliggende gemeenten d.d. 27-2-98). Zie omtrent de automatische kwijtschelding Kamerstukken II, 1997-1998, 25600 C en Z, nr. 25, punt 3.7. Overigens is er hierbij geen sprake van een ontheffing.

³¹ Volkskrant van 22 mei 1999.

Zoals opgemerkt worden gegevens voornamelijk voor diverse inkomensafhankelijke regelingen gevraagd. De verificatie van de opgegeven gegevens zal meer gaan plaatsvinden vóórdat de aanvraag wordt toegekend, in plaats van achteraf. Daardoor zou gesproken kunnen worden van een meer pro-actief gebruik van de fiscale gegevens in het kader van verificatie en controle. De nieuwe werkwijze kan ook een uitbreiding van het aantal organisaties of personen met zich meebrengen waaraan gegevens verstrekt worden. Dat hangt ook wel samen met bepaalde uit privacy-oogpunt complicerende factoren. Daarvan is bij voorbeeld sprake wanneer aan de voorziening een verband ten grondslag is gelegd met het eigen inkomen en vermogen, en met dat van andere leden van het huishouden. Zo worden in het kader van een efficiënte uitvoering van het beleid van de overheid maatregelen getroffen om burgers niet iedere keer opnieuw een aanvraag- of verzoekformulier in te hoeven laten vullen³⁰. Het kabinet heeft onlangs een ambtelijke werkgroep ingesteld om een systeem voor te bereiden waardoor het aanvragen van voorzieningen eenvoudiger zou moeten worden³¹. De bedoeling is dat de Belastingdienst hiertoe inkomensgegevens gaat verstrekken die nodig zijn voor de toewijzing van huursubsidie, kinderopvang, en/of schuldkwijtschelding. Daarbij zouden ook gegevens over de gezinssituatie worden betrokken. In het kader van deze plannen wordt overwogen verstrekkingen van fiscale gegevens mogelijk te maken, die thans niet toegestaan zijn. Bij voorbeeld verstrekkingen van gegevens van leden van het huishouden aan de aanvrager. Daarnaast zouden in de toekomst wellicht aan één enkele organisatie gegevens worden verstrekt, die met de uitvoering van al deze inkomensafhankelijke regelingen wordt belast.

Gegevens worden ook verstrekt in het kader van beleid van de overheid dat is gericht op pro-actieve dienstverlening. Onder pro-actieve dienstverlening wordt verstaan het op eigen initiatief starten van dienstverlening richting de burger. Hierdoor kan de burger benaderd worden om hem te wijzen op bepaalde rechten en dergelijke, wanneer hij daar om wat voor reden dan ook

(nog) geen beroep op heeft gedaan, bij voorbeeld door een aanvraag in te dienen. In het kader van het pro-actief optreden van de overheid bij armoedebestrijding bij voorbeeld, worden personen op basis van hun inkomen actief benaderd om hen te wijzen op bepaalde voorzieningen of uitkeringen waar zij gelet op hun inkomen gebruik van kunnen maken. De inkomensgegevens die benodigd zijn voor de selectie van de doelgroep, zijn afkomstig van de Belastingdienst³².

Uiteraard spelen ook hier technologische en maatschappelijke ontwikkelingen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van het gegevensverkeer. De Belastingdienst is thans ook aangesloten bij RINIS, wat nieuwe mogelijkheden biedt tot gegevensuitwisseling. RINIS biedt een "architectuur" voor de uitwisseling van gegevens binnen de sociale verzekeringssector, en tussen die sector en andere sectoren. Een en ander op basis van de uitgangspunten standaardisatie en het gebruik van authentieke bronnen. De Belastingdienst gaat in dit concept functioneren als *authentieke bron* van gegevens.

Gevolgen

De hiervoor beschreven ontwikkelingen kunnen er op duiden dat de Belastingdienst meer en meer gezien wordt als een organisatie met een instrumenteel karakter voor het uitwisselen van gegevens binnen de overheid. Enerzijds als rijke bron waaruit geput kan worden, een loket voor de verstrekking van allerlei gegevens. In dat verband kan worden gesproken van een 'basisadministratie' van financiële gegevens. Anderzijds als 'doorgeefluik'. Een voorbeeld van de laatste categorie was het voorstel vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tot een AMvB die banken in het kader van art. 122 ABW informatieplichtig zou maken ten opzichte van gemeenten. Het verstrekken van bankgegevens zou uit praktische overwegingen via de Belastingdienst moeten plaatsvinden³³.

Gelet op de behoefte aan gegevensuitwisseling is de ontheffingsmogelijkheid voor de praktijk van groot belang geworden. Dat blijkt ook wel uit het feit dat het huidige VIV 1993 zodanig is uitgewerkt dat daarin nagenoeg alle aspecten van de geheimhoudingsplicht, de ontheffing daarvan, en de verstrekkingen van persoonsgegevens zijn geregeld, zelfs al is er sprake van een verstrekking die door een specifieke wettelijke regeling wordt voorgeschreven. Blijkbaar is beoogd één uitgewerkt verstrekkingensysteem te realiseren.

³² Zie Registratiekamer, 98\0874.01. Overigens blijkt bij dergelijke projecten nog wel eens dat de fiscale gegevens minder waardevol zijn voor het project dan aanvankelijk verwacht, doordat zij betrekking hebben op voorgaande jaren en dus gedateerd zijn.

³³ Op advies van de Registratiekamer is van invoering van deze AMvB afgezien. Registratiekamer, 98.A.0849.01; brief van de Directeur Bijstandszaken van het ministerie van SZW van 10 februari 1999, BZ/UB/99/2498.

Doorwerking van privacynormen

4

4 Doorwerking van privacynormen

4.1 Privacynormen³⁴

Vaak zal de informatie die de Belastingdienst in het kader van het VIV 1993 verstrekt, bestaan uit gegevens die herleidbaar zijn tot natuurlijke personen. De verstrekking kan dan op gespannen voet komen met de bescherming van de privacy van degenen op wie de gegevens betrekking hebben. Immers, aan de fiscus zijn gegevens toevertrouwd die verplicht zijn verstrekt en mede daarom geacht worden door de fiscale geheimhoudingsplicht te worden beschermd. Dit spanningveld wordt verder vergroot door de mogelijkheden die de huidige informatietechnologie biedt voor het uitwisselen van gegevens. In de gevallen dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het geding is, dient het verstrekken van gegevens dan ook te voldoen aan de vereisten die privacywetgeving daaraan stelt.

Internationale grondrechten

Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is een klassiek grondrecht, neergelegd in artikel 8 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), en artikel 10 van de Grondwet.

Artikel 8 EVRM eist dat iedere beperking van het grondrecht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer op een wettelijke grondslag berust. Artikel 10 van de Grondwet scherpt deze bepaling aan en verlangt voor elke beperking een grondslag in de formele wet.

Voor een wettelijke beperking van het voornoemde grondrecht gelden ook materiële eisen. Het wettelijk voorschrift waarop een beperking van het grondrecht op privacy berust, zal voldoende nauwkeurig moeten zijn en adequate en effectieve waarborgen moeten bevatten tegen ongeoorloofde inbreuken. Voorts is een beperking van het recht op privacy slechts toegestaan indien deze in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van "national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others."

Volgens vaste jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de mens betekent dit dat de beperking moet worden gerechtvaardigd door een *pressing social need* en in overeenstemming moet zijn met de beginselen van proportionaliteit (de beperking mag niet onevenredig zijn in verhouding tot het nagestreefde doel) en subsidiariteit (het nagestreefde doel moet niet op een voor de burger minder ingrijpende wijze kunnen worden bereikt).

³⁴ Zie ook paragraaf 4.1. van de achtergrondstudie *Informatiegaring door de fiscus - privacybescherming bij derdenonderzoeken*, Registratiekamer 1998.

Naarmate de inbreuk op de privacy groter is - bijvoorbeeld doordat het gaat om gevoelige gegevens of tussen de taken van het verstreckende en ontvangende orgaan slechts een verwijderd verband bestaat - zal het belang van de gegevensverstrekking in het licht van het doel van de betrokken regeling concreter moeten worden aangetoond. Van even groot belang is het subsidiariteitsvereiste. Dit houdt in dat ook in concreto duidelijk moet zijn dat andere, minder in de persoonlijke levenssfeer van de burger ingrijpende maatregelen redelijkerwijs niet mogelijk of onvoldoende doeltreffend zouden zijn.

In het kader van de Raad van Europa is artikel 8 EVRM op het terrein van de geautomatiseerde registratie van persoonsgegevens nader uitgewerkt in het op 28 januari 1981 tot stand gekomen Databeschermingsverdrag³⁵. Dit verdrag heeft tot doel aan een ieder de eerbiediging van zijn rechten en fundamentele vrijheden te waarborgen en met name zijn recht op persoonlijke levenssfeer met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van hem betreffende persoonsgegevens (artikel 1). Het verdrag bevat materiële bepalingen in de vorm van grondbeginselen van databescherming. De partijen bij het verdrag zijn verplicht deze fundamentele beginselen in hun nationale recht te realiseren (artikel 4).

In artikel 5 van het verdrag is het beginsel van de doelbinding neergelegd. Dit beginsel komt er op neer dat gegevens over individuele personen alleen voor een bepaald doel mogen worden vastgelegd. Dat doel bepaalt welke gegevens mogen worden opgenomen, hoe ze mogen worden gebruikt en aan wie ze mogen worden verstrekt. Artikel 8 bevat een ander fundamenteel beginsel, namelijk het transparantiebeginsel. Dat beginsel houdt in dat er openheid dient te zijn over gegevensverwerkingen, zodat door een ieder kennis genomen kan worden van het bestaan van een geautomatiseerd bestand van persoonsgegevens, en de voornaamste doeleinden hiervan.

Artikel 9 van het Verdrag voorziet in de mogelijkheid tot doorbreking van het doelbindings- en transparantiebeginsel:

... indien de wet in een dergelijke afwijking voorziet en het hier een maatregel betreft die in een democratische samenleving noodzakelijk is ten behoeve van:

- a de bescherming van de veiligheid van de Staat, de openbare veiligheid, de geldelijke belangen van de Staat of de bestrijding van de strafbare feiten;*
- b de bescherming van de betrokkene en van de rechten en vrijheden van anderen (art. 9 lid 2).*

Deze bepaling verbindt aan de mogelijkheid het doelbindingsprincipe te doorbreken dezelfde voorwaarden als bedoeld in artikel 8 lid 2 EVRM. Dat betekent derhalve dat:

³⁵ Verdrag van Staatsburg, Conventie 108, Trb. 1988, nr. 7.

- a het voorschrift voldoende nauwkeurig moet zijn omschreven;
- b het voorschrift adequate en effectieve waarborgen moet bevatten tegen ongeoorloofde inbreuken;
- c de inbreuk moet worden gerechtvaardigd door een "pressing social need" en in overeenstemming moet zijn met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

De in oktober 1995 tot stand gekomen EG-richtlijn 95/46/EG³⁶ sluit bij de benadering van het Verdrag van Straatsburg aan³⁷. Met de bepalingen uit de richtlijn, waarvan de werkingssfeer zich uitstrekt over de *verwerking* van persoonsgegevens, wordt een uniforme regeling inzake de bescherming van persoonsgegevens binnen de EU-lidstaten en dus een gelijkwaardig niveau van bescherming gerealiseerd.

WBP

In het Nederlandse recht zijn de hierboven beschreven beginselen uitgewerkt in de Wet persoonsregistraties (Wpr) en de toekomstige Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) die uitvoering geeft aan de Richtlijn 95/46/EG. In de WBP is de doelbinding neergelegd in artikel 9, eerste lid: persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. Dit voorschrift sluit aan bij artikel 6, eerste lid, Wpr (de in een registratie opgenomen gegevens worden slechts gebruikt voor doeleinden die met het doel van de registratie verenigbaar zijn). Beide voorschriften geven uitdrukking aan het beginsel van de doelbinding. De doelbinding dient reeds bij het verzamelen van gegevens aanwezig te zijn. Niet alleen dient er dan sprake te zijn van een uitdrukkelijk en welbepaald doel waarvoor de gegevens worden verzameld. Ook dient dat doel gerechtvaardigd te zijn (artikel 7). Van 'gerechtvaardigde doeleinden' kan alleen sprake zijn als deze met inachtneming van artikel 8 kunnen worden bereikt. Artikel 8 bevat een limitatieve opsomming van de gronden die een gegevensverwerking rechtvaardigen. Het artikel behelst bovendien dat bij elke verwerking moet zijn voldaan aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit³⁸.

³⁶Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, 95/46/EG

³⁷ Zie art. 6 lid 1, 10, 11, en 21 jo. art. 13 Richtlijn

³⁸ Kamerstukken II, 1997-1998, 25892, nr. 3, blz. 78-79.

Artikel 9 bevat het sluitstuk van het doelbindingsvereiste. Dit artikel schrijft het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen als uitgangspunt en toetsingskader voor voor iedere vorm van (verdere) gegevensverwerking. Gegevens mogen niet worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Gegevens mogen dus wel worden gebruikt voor andere doeleinden dan waarvoor zij zijn verzameld. Doch dit andere doel dient verenigbaar te zijn met het oorspronkelijke. Als er sprake is van een doelstelling, die uit meerdere onderdelen bestaat, is van belang dat de onderdelen van de doelstelling

onderling verenigbaar zijn. Dit om te voorkomen dat gegevens die voor een bepaald doel zijn verzameld, in strijd met artikel 9 van dit wetsvoorstel voor andere onderdelen worden gebruikt³⁹.

Bij de beantwoording van de vraag of er sprake is van verenigbaar gebruik leggen uiteenlopende factoren gewicht in de schaal. In het tweede lid van artikel 9 zijn deze factoren vastgelegd als wettelijk criterium. Elk van de genoemde factoren dient – mogelijk in samenhang met andere factoren die in het concrete geval als relevant moeten worden beschouwd – in onderling verband te worden beoordeeld en gewogen ter beantwoording van de vraag of sprake is van verenigbaar gebruik.

In de eerste plaats is van belang om te kijken naar de verwantschap tussen het doel waarvoor de verantwoordelijke de gegevens overweegt te gebruiken enerzijds en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen anderzijds. De bepaling inzake verenigbaar gebruik geeft uitdrukking aan het doelbindingsprincipe. Om die reden ligt het voor de hand om eerst te bezien welke verwantschap er bestaat tussen het oorspronkelijke doel en het doel waarvoor de verantwoordelijke de gegevens op dat moment zou willen gebruiken. Is die verwantschap nauwer dan is vanzelfsprekend eerder sprake van verenigbaar gebruik dan wanneer slechts van een verder verwijderd verband sprake is.

Vervolgens is de aard van de betreffende gegevens van belang. Artikel 16 betreft de gegevens die uit hun aard gevoelig zijn. Daarnaast kunnen gegevens gevoelig zijn door de context waarin zij worden gebruikt, bij voorbeeld de gegevens omtrent iemands kredietwaardigheid of welstand. Hoe gevoeliger het gegeven, hoe minder snel mag worden aangenomen dat er sprake is van verenigbaar gebruik indien bij enige verwerking wordt afgeweken van het oorspronkelijk doel.

Voorts is van belang in welke mate de betrokkene de gevolgen ondervindt van een doelwijziging. Worden de gegevens gebruikt als basis voor mogelijke beslissingen met betrekking tot hem, dan is er eerder sprake van onverenigbaar gebruik dan wanneer de gegevens worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek of voor de toezending van bepaalde boodschappen. Bij deze beslissingen gaat het zowel om beslissingen in de private sector, bij voorbeeld in het kader van het acceptatiebeleid van verzekeraars, of in de publieke sector, bij voorbeeld de beslissing om iemand te onderwerpen aan de uitoefening van bepaalde toezichthoudende bevoegdheden. Daar waar echter geen beslissingen worden genomen jegens betrokkenen, is het onverenigbaar gebruik minder snel aanwezig⁴⁰.

³⁹ Kamerstukken II, 1997-1998, 25892, nr. 3, blz. 79-80

⁴⁰ Kamerstukken II, 1997-1998, 25892, nr. 3, blz. 90-91.

Tenslotte zijn de wijze waarop de gegevens zijn verkregen, en de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen, factoren die een rol spelen bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van een onverenigbare verwerking van persoonsgegevens.

Het vierde lid van art. 9 WBP bepaalt dat de verwerking van persoonsgegevens achterwege blijft voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat. Met deze bepaling wordt buiten twijfel gesteld dat een ambts- of beroepsgeheim dan wel een wettelijke verplichting tot geheimhouding niet kan worden terzijde geschoven door het bepaalde in artikel 8 WBP⁴¹. Indien uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daarentegen geen geheimhouding geboden is, zijn de artikelen 8 en 9, eerste, tweede en derde lid van toepassing.

Het transparantiebeginsel is als volgt in de Richtlijn en de WBP uitgewerkt. Als de gegevens niet bij de betrokkene worden verkregen (hetgeen in fiscale verhoudingen vaak het geval kan zijn!), moeten tenminste de doeleinden van de verwerking medegedeeld worden, en verdere informatie, zoals de betrokken gegevenscategorieën en de ontvangers of de categorieën ontvangers, voor zover die, met inachtneming van de specifieke omstandigheden waaronder de verdere informatie verzameld wordt, nodig is om tegenover de betrokkene een eerlijke verwerking te waarborgen. De afhankelijke positie van de betrokkene ten opzichte van de verantwoordelijke kan bijvoorbeeld aanleiding zijn deze uitbreider te informeren. De mededeling dient te worden gedaan op het moment van registratie van de gegevens, of uiterlijk op het moment van eerste verstrekking.

De verantwoordelijke moet actief en ongevraagd de betrokkene van de gegevensverwerking op de hoogte stellen, tenzij deze reeds op de hoogte is. De verplichting van de verantwoordelijke op eigen initiatief de betrokkene op de hoogte te stellen van de gegevensverwerking is een belangrijk instrument om het gegevensverkeer transparant te maken. De ratio van de informatieverplichting is dat de verwerkingen van de verantwoordelijke voor de betrokkene aanspreekbaar zijn in rechte. De betrokkene is in staat te volgen hoe gegevens over hem worden verwerkt en bepaalde vormen van verwerking of onrechtmatig gedrag van de verantwoordelijke in rechte aan te vechten⁴².

In art. 43 WBP zijn de gevallen neergelegd waarin de doelbinding en het transparantiebeginsel kan worden doorbroken. Dat betekent dat, indien er geen sprake is van verenigbaar gebruik of als niet wordt voldaan aan de verplichting tot informatieverstrekking aan de betrokkene, de verwerking in uitzonderlijke

⁴¹ Kamerstukken II, 1997-1998, 25892, nr. 3, blz. 94

⁴² Kamerstukken II, 1997-1998, 25892, nr. 3, blz. 149.

omstandigheden toch rechtmatig kan zijn uit hoofde van artikel 43 WBP. Dat is echter slechts het geval voor zover dat in het concrete geval noodzakelijk is in het belang van één van de aldaar opgesomde doeleinden. Het gaat hier evenwel om uitzonderingen: artikel 43 dient restrictief te worden geïnterpreteerd⁴³.

4.2 Het verstrekkingensysteem getoetst

Gelet op de reikwijdte van het Verdrag van Straatsburg, het EVRM en de Richtlijn 95/46/EG gelden de hierboven genoemde criteria voor alle verstrekkingen door de Belastingdienst en a fortiori voor zover door de verstrekking van gegevens een inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer. In verband daarmee is er voldoende aanleiding om art. 67 lid 2 AWR en de daarop gebaseerde regelingen aan een nadere toets te onderwerpen.

4.2.1 Doelbinding, transparantie

Bij de verstrekkingen door de fiscus waar het in dit verband om gaat, wordt het doelbindingsprincipe structureel doorbroken. Gelet op de tekst van art. 67 AWR gaat het immers bij verstrekkingen op basis van een ontheffing als bedoeld in het tweede lid juist om verstrekkingen die niet nodig zijn voor de uitvoering van de belastingwet of voor de heffing of de invordering van enige rijksbelasting.

In verband met de huidige manier van publicatie van het VIV 1993, is de transparantie van de regeling onvoldoende. Immers de bijlagen van het Voorschrift, waarin o.a. alle structurele verstrekkingen zijn opgenomen, worden slechts op zeer beperkte schaal bekendgemaakt.

Bij het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik kan overigens onder bepaalde voorwaarden wel aan het vereiste van "pressing social need" worden voldaan. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor het subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel. Hieronder wordt daar nader op ingegaan.

4.2.2 Formeel-wettelijke grondslag

Doorbreking van de doelbinding is alleen mogelijk wanneer de mogelijkheid hiertoe is terug te voeren op een wet in formele zin en deze bovendien dringend noodzakelijk is in verband met bepaalde maatschappelijke belangen. Strikt genomen is er voor het verstrekken van persoonsgegevens door de fiscus geen formeel-wettelijke grondslag aanwezig, aangezien in de fiscale wet in feite alleen is geregeld wanneer de barrière wordt opgeheven.

⁴³ Kamerstukken II, 1997-1998, 25892, nr. 3, blz. 92

⁴⁴ Zie Hoofdstuk 3.

Verstrekkingsgronden worden niet in het leven geroepen⁴⁴. Voor het verstrekken van gegevens is er in dat licht dus in de belastingwet geen formeel-wettelijke basis.

Zou daarentegen worden aangenomen dat de wetgever met artikel 67, tweede lid, AWR wel bedoeld heeft een grondslag voor het verstrekken van gegevens te verlenen⁴⁵, dan biedt de ontheffingsmogelijkheid in de AWR weliswaar een formeel-wettelijke basis, maar ontbreekt de vereiste nauwkeurige omschrijving. Immers, de bepaling vermeldt slechts: "Onze minister kan ontheffing verlenen...". Daarbij worden geen ontheffingen of verstrekkingen gespecificeerd, of zelfs maar voorwaarden of beperkingen gegeven. De bepaling is daarom in feite een algemene wettelijke machtiging om gegevens te verstrekken. Het ontbreken van een nauwkeurige omschrijving betekent dat eventuele gegevensverstrekkingen een voldoende specifieke formeel-wettelijke grondslag missen. Tevens ontbreken in de wet adequate en effectieve waarborgen tegen ongeoorloofde inbreuken, en wordt niet nader aangeduid dat er sprake zou zijn van een *pressing social need*.

4.2.3 Aandachtspunten

Uit het voorgaande blijkt dat er thans geen adequate wettelijke grondslag is, waardoor er onvoldoende wettelijke waarborgen zijn tegen ongewenste inbreuken op het grondrecht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het eerste aandachtspunt is derhalve dat de regeling op formeel-wettelijk niveau dient te worden aangepast. De regeling inzake gegevensverstrekking door de fiscus dient inhoudelijk te voldoen aan de normen van nationale en internationale privacyvoorschriften en de daarbij behorende vereisten en afwegingen.

Bij het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik kan aan het vereiste van *pressing social need* in principe worden voldaan, mits de wetgever bij iedere concrete beperking heeft overwogen tegen welke fraude deze zich keert en waarom de gegevensverstrekking een redelijk en redelijkerwijs noodzakelijk middel is om deze fraude te voorkomen of bestrijden. Het zonder meer in het leven roepen van een "authentieke bron" is niet in overeenstemming met de vereisten van de privacywetgeving⁴⁶.

Het verstrekken van gegevens dient beperkt te blijven tot het bijdragen aan bepaalde publieke taken. De verwantschap in taken en verantwoordelijkheden van de Belastingdienst met de gegevens ontvangende organisaties speelt in dat verband een belangrijke rol. Steeds dient dit echter in concreto aannemelijk te

⁴⁵ De Belastingdienst gaat kennelijk van dit standpunt uit. Naar zijn mening is doeldoorbreking mogelijk op grond van het tweede lid van artikel 67 van de AWR. Daarbij wordt opgemerkt dat deze bepaling niet kan worden gelezen los van de overige op dit terrein relevante regelgeving, en dat het VIV 1993 in overeenstemming is met de materiële criteria die in het EVRM en EG-richtlijn 95/46/EG aan gegevens-verstrekking worden gesteld (brief van de plv. Directeur-Generaal der Belastingen van 2 november 1999, kenmerk AFZ1999-3207U).

⁴⁶ Zie Registratiekamer, 96.A.712.01.

worden gemaakt. Daarnaast dient een zo concreet mogelijke invulling te worden gegeven aan het gegevensverkeer, waarbij nauwkeurig wordt afgebakend welke gegevens aan welke organisaties kunnen worden verstrekt. Er dient adequaat toezicht op het gegevensverkeer te zijn, en de burger moet mogelijkheden hebben tot rechtsbescherming. Die bescherming zou in het huidige stelsel verband houden met de beslissing van de minister c.q. de staatssecretaris om al dan niet ontheffing te verlenen⁴⁷.

Met het oog op het transparantiebeginsel is het van belang dat aan de informatie aan de burger over het verstrekken van fiscale gegevens meer aandacht wordt besteed.

Ook verdient het volgende punt aandacht. In verschillende andere wetten dan de belastingwet zijn bepalingen opgenomen die de Belastingdienst opdragen informatie te verstrekken. Daarbij is het echter in de eerste plaats van belang een duidelijk onderscheid te maken tussen bepalingen die een bevoegdheid tot verstrekken in het leven roepen en voorschriften die tot informatieverstrekking verplichten. Is er sprake van een informatieverplichting waardoor de privacy van de betrokkenen wordt beperkt, dan dient in de tweede plaats de bepaling te voldoen aan de eisen van art. 8 EVRM en art. 10 Gw. Vaak zal de opdracht aan de Belastingdienst zijn neergelegd in een lagere regeling dan de formele wet. In dat geval dient te worden onderzocht of de relevante bepalingen van de toepasselijke regeling terug zijn te voeren op een uitdrukkelijke beperkingsgrondslag in een wet in formele zin, als bedoeld in artikel 8 EVRM en artikel 10 van de Grondwet. De formeel-wettelijke bepaling dient bij voorbeeld voldoende specifiek te zijn gericht op de beoogde gegevensverstrekking door de Belastingdienst. Met het oog daarop legt het ontheffingensysteem een verantwoordelijkheid bij de Minister, c.q. de Staatssecretaris van Financiën om een beroep op een bepaling krachtens een andere wet die tot verstrekking zou verplichten, aan zo'n toets te onderwerpen. Een "automatische" ontheffing in de vorm van een verwijzing naar voorschriften die op het eerste gezicht een informatieverplichting lijken te bevatten, is in dat licht niet op zijn plaats⁴⁸.

⁴⁷ Uit het oordeel van de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State, dat art. 67 AWR geen wettelijk voorschrift inzake belastingen vormt als bedoeld in art. 5 sub m Wet AROB, kan worden afgeleid dat ingevolge de Awb de mogelijkheid van bezwaar en beroep openstaat tegen een beslissing van de minister om al dan niet ontheffing te verlenen (de Blieck, AWR, blz. 253 i.v.m. AR RvS, 31 juli 1984, V-N 1984, blz. 2013). Zie onderdeel 2.4 onder *openbaarheid van bestuur*.

⁴⁸ Zie Registratiekamer, 98.O.1033.

Zou worden besloten tot aanpassing van de regeling omtrent het verstrekken van gegevens door de fiscus waarbij het systeem van ontheffingen wordt verlaten, dan zal een aantal belangrijke keuzes moeten worden gemaakt die het verstrekkingenregime betreffen. Bij voorbeeld de keuze tussen de handhaving van een bijzondere sectorale regeling enerzijds, en het terugvallen op een algemene regeling anderzijds. Bij het eventueel loslaten van het systeem van ontheffingen zal zich voorts de vraag voordoen of gekozen moet worden voor enerzijds een stelsel waarin verstrekking van gegevens slechts krachtens

wettelijke verplichting mogelijk is (het systeem van art. 2:5 Awb) of anderzijds voor een geclausuleerde bevoegdheid tot verstrekking (het systeem van art. 18 lid 3 Wpr).

Bij het maken van de keuze spelen de criteria van Richtlijn 95/46/EG en art. 8 EVRM een beslissende rol. De algemene regeling omtrent gegevensverstrekking tussen overheidsorganen is thans neergelegd in artikel 18 lid 3 Wpr. Deze bepaling kan echter niet de basis vormen van het fiscale verstrekkingenregime. Zij is immers niet bedoeld voor dit soort structurele verstrekkingen. Illustratief in dit verband is de grote betekenis die de uitgebreide regeling van het VIV 1993 thans heeft voor de uitvoeringspraktijk. In hoofdstuk 3 werd daar reeds op gewezen. Gelet op het specifieke karakter van de fiscale informatie-omgeving zal gekozen moeten worden voor een bijzondere sectorale regeling, zoals dat destijds ook is gedaan ten aanzien van de sector sociale zekerheid en de sector gezondheidszorg. Het toekomstige artikel 8 onder e WBP brengt daarin overigens geen verandering.

4.2.4 VIV 1993: opmerkingen

Naast de hiervoor genoemde aandachtspunten voor een regeling inzake de verstrekking van persoonsgegevens door de fiscus, volgen hier enkele opmerkingen over het VIV 1993, zoals dat op dit moment luidt. Deze opmerkingen moeten ook in het licht gezien worden van de hiervoor genoemde aandachtspunten, zoals nauwkeurige omschrijving, transparantie, en formeel-wettelijke grondslag.

Algemeen karakter

Het VIV 1993 is inmiddels een veelomvattende regeling geworden, die als zodanig duidelijkheid schept over het normenkader voor het verstrekken van gegevens. Anderzijds echter legt het systeem een verantwoordelijkheid bij de staatssecretaris wat betreft de actualiteit en de inhoudelijke juistheid van het voorschrift. Met name is dat ook van belang voor de gegeven wetsinterpretaties. Een voorbeeld is de omstreden vermelding in het VIV 1993 dat een legger- of dossierverzameling bij de Belastingdienst niet wordt beschouwd als een persoonsregistratie⁴⁹. Die interpretatie is in het VIV 1993 direct van invloed op de vraag of op grond van het VIV 1993 spontaan gegevens verstrekt mogen worden⁵⁰. Een ander voorbeeld: het VIV 1993 bevat in de bijlagen een enkele onduidelijke verwijzing naar voorschriften die een wettelijke basis voor verstrekking zouden opleveren. Zo is in de bijlage een verstrekking vermeld op basis van de "Kentekenwet"⁵¹. Daarnaast is door het

⁴⁹ Art. 2.4.1 VIV 1993. Bij handmatige verzamelingen zoals dossierverzamelingen gaat het bij de vraag of er sprake is van een persoons-registratie in het bijzonder om het criterium of de verzameling "met het oog op een doeltreffende raadpleging van die gegevens systematisch is aangelegd" (artikel 1 Wpr). Daarbij is vooral van belang of de gegevensverzameling een duidelijke, vooraf bepaalde structuur heeft.

Gegevensverzamelingen die in hoofdzaak bestaan uit voorbedrukte formulieren voldoen aan deze eis. Aan de eis van systematische toegankelijkheid kan ook voldaan zijn door de combinatie met een geautomatiseerd bestand dat een verwijfsfunctie naar de achterliggende dossiers heeft. Op dit punt bestaat uitgebreide jurisprudentie van de Registratiekamer. Zie *Persoonsgegevens beschermd*, uitspraken van de Registratiekamer, 2^e druk, SDU, Den Haag, 1999.

⁵⁰ Art. 5.1. VIV 1993.

⁵¹ VIV 1993, Bijlage 2c, nr. 5.

veelomvattende karakter van het voorschrift het risico aanwezig dat de grens vervaagt tussen uitgangspunten, normen, toelichting en instructie.

Verstrekkingsgronden

In Hoofdstuk 2 Algemeen van het VIV 1993 is een aantal belangrijke criteria opgenomen voor informatieverstrekking. Het gaat daarbij om "doelbinding" (art. 2.1.2.), een algemene belangenafweging (art. 2.1.3.), en gevallen, waarin de Belastingdienst aan andere bestuursorganen informatie verstrekt (art. 2.2.). Enkele korte opmerkingen hierover.

Aan de doelbinding bij derdenverstrekking koppelt het VIV 1993 een "verwerkingscriterium". Dit criterium houdt in dat van derden verkregen gegevens die de Belastingdienst niet heeft verwerkt, niet aan anderen kunnen worden verstrekt (2.1.2. VIV 1993). Gegevens die de Belastingdienst heeft verwerkt zijn gegevens die de Belastingdienst zelf heeft gevormd, oftewel door de Belastingdienst gegenereerde gegevens (4.4. VIV 1993).

Het criterium is in de eerste plaats afwijkend van de uitleg die ingevolge het privacyrecht aan het begrip doelbinding wordt gegeven. In de Wpr komt de doelbinding bij derdenverstrekkingen tot uiting in artikel 11, eerste lid: *uit een persoonsregistratie worden slechts gegevens aan een derde verstrekt voor zover zulks voortvloeit uit het doel van de registratie*. Dit is de zogenaamde doelverstrekking. Gelet op het verschil in uitleg van het doelbindingsbegrip kan toepassing van het verwerkingscriterium uit het VIV 1993 met name in situaties waarin wel sprake zou zijn van een doelverstrekking of een andere verstrekkingsgrond als bedoeld in de Wpr, gaan wringen⁵².

Daarnaast is het criterium zeker in het licht van de WBP niet werkbaar, aangezien art. 2.1.2. de begrippen verwerken en genereren door elkaar gebruikt. Onder de WBP valt immers ook het verzamelen onder het verwerken van persoonsgegevens. Los daarvan is het al niet gemakkelijk te bepalen welke informatie al dan niet door de Belastingdienst zelf is gevormd of gegenereerd, zeker niet als de gegevens na verwerking ongewijzigd zijn gebleven. Bovendien is het onderscheid niet relevant, want de gegevens die zijn verkregen bij de uitvoering van de belastingwet, vallen onder de geheimhoudingsplicht, ongeacht of de Belastingdienst nu wel of niet informatie genereert uit de van derden verkregen gegevens.

In artikel 2.1.3. is bepaald dat de Belastingdienst voorafgaand aan de informatieverstrekking onder meer een vijftal daar genoemde belangen dient af te wegen. Met name gaat het daarbij om het belang van een effectieve fraudebestrijding en/of een effectieve uitoefening van de aan het ontvangende bestuursorgaan opgedragen taken. Artikel 2.2. bepaalt: *De Belastingdienst*

⁵² Zie Registratiekamer 98.A.0849.01.

verstrekt, met inachtneming van het bepaalde in Hoofdstuk 2.1.3., informatie aan bestuursorganen: (...) b) indien de informatieverstrekking kan bijdragen aan het handhaven van overheidsregelingen of aan de bestrijding of de voorkoming van misbruik of oneigenlijk gebruik van overheidsregelingen. (...).

De formulering "...kan bijdragen aan.." geeft een erg ruime omschrijving. Bovendien hoeft het niet alleen te gaan om *financiële* overheidsregelingen. Gelet op de beide voorgaande bepalingen is de handhaving en bestrijding of voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsregelingen een belangrijk criterium voor de toelaatbaarheid van gegevensverstrekkingen. Daarnaast is in art. 2.2 onder c) het criterium geïntroduceerd, dat ook in andere gevallen informatie aan bestuursorganen kan worden verstrekt, indien "naar het oordeel van de Staatssecretaris van Financiën het belang dat met informatieverstrekking wordt gediend, tegen het belang van fiscale geheimhouding, aan het eerstgenoemde belang groter gewicht moet worden toegekend." Dit criterium maakt ook andere verstrekkingen mogelijk naast die in het kader van - kortgezegd - fraudebestrijding. In feite is er zelfs sprake van een open norm.

De verhouding tussen 2.1.3. en 2.2. is niet helder. Dat wordt enerzijds veroorzaakt door de formulering in 2.2. ("De Belastingdienst ...verstrekt informatie aan bestuursorganen"), die in de gevallen onder b) en c) een informatieplicht lijkt te suggereren. Of het VIV 1993 het verstrekken van gegevens toestaat, is echter afhankelijk van de uitkomst van de belangenafweging van 2.1.3. Anderzijds lijkt het feit dat in de algemene belangenafweging ook het belang van een effectieve fraudebestrijding dient te worden meegewogen, ook de bepaling van 2.2. onder c) in te kleuren, terwijl het daarbij nu juist zou gaan om andere gevallen dan fraudebestrijding.

Uit het VIV 1993 is af te leiden dat slechts aan bestuursorganen structureel informatie wordt verstrekt. Hier geldt het verificatie-uitgangspunt: structureel te verstrekken informatie van de Belastingdienst kan in het algemeen slechts dienen voor de verificatie van de gegevens die bij een ander bestuursorgaan bekend zijn (3.1. VIV 1993). Nadat door de Directeur-Generaal der Belastingen ontheffing is verleend voor structurele verstrekkingen, wordt het bestuursorgaan opgenomen in de bijlagen. Ter uitvoering van structurele informatieverstrekking zijn er afspraken (convenanten) gemaakt over informatie-uitwisseling (3.2. VIV 1993). Een incidenteel verzoek van een bestuursorgaan wordt daarna uitsluitend nog aan de in de bijlage opgenomen criteria getoetst (4.4. VIV 1993). In dat geval heeft de belangenafweging al plaatsgevonden en hoeft niet ten aanzien van ieder individueel verzoek alsnog een belangenafweging plaats te vinden⁵³.

⁵³ Zie art. 2.1.3. VIV 1993.

Voor incidentele verzoeken van bestuursorganen om informatie dient te worden getoetst aan:

- a de in de bijlagen genoemde criteria;
- b "het uitgangspunt van Hoofdstuk 2.2.";
- c het doelbindingsvereiste van 2.1.2. (gegeeneerd gegeven);
- d een schriftelijk en duidelijk verzoek;
- e het tijdsbeslag dat op de Belastingdienst wordt gelegd;
- f de eigen mogelijkheden van het verzoekend bestuursorgaan;
- g de verhouding tussen informatie en het doel van het verzoek.

Wat betreft punt 1 zou tevens een toets aan het convenant van art. 3.2 voorgeschreven moeten worden. Daarin zijn immers in ieder geval waarborgen opgenomen voor verdere geheimhouding, etc. Punt 6 en 7 geven aan dat in het VIV 1993 inmiddels een subsidiariteits- en proportionaliteitstoets is geïntroduceerd bij incidentele verzoeken van bestuursorganen (4.4.3. en 4.4.4. VIV 1993). Betekent dit dat voor de andere gegevensverstrekkingen dan bedoeld in Hoofdstuk 4 *niet* de subsidiariteits- en proportionaliteitstoets is voorgeschreven?

Verplichtingen in andere wetten

Paragraaf 2.2.1. VIV 1993 ziet op verplichtingen die in wetten zijn opgenomen. Is van zodanige verplichting sprake, dan is geen ontheffing van de geheimhoudingsplicht nodig als bedoeld in het tweede lid van art 67 AWR. Het is maar de vraag of het niet nodig zijn van een ontheffing wel voort kan vloeien uit het VIV 1993 en niet reeds uit de relatie tussen de beide wetten. Bij voorbeeld wanneer er sprake is van een *lex specialis* ten opzichte van art. 67 AWR.

Het huidige VIV 1993 kent vanaf de wijziging m.i.v. 1 december 1998 een toets of het beroep op de wettelijke verplichting terecht is, en er zou, indien de wettelijke bepaling daartoe ruimte biedt, een belangenafweging moeten plaatsvinden als bedoeld in hoofdstuk 2.1.3. VIV 1993.

Ontheffing

Art. 2.2.2. VIV 1993 gaat in op de ontheffing van de geheimhoudingsplicht. Gelet op de systematiek van het VIV 1993 worden ontheffingen alleen verleend als het gaat om verstrekkingen aan andere bestuursorganen (2.2.2. jo. 2.2. VIV 1993). Bepaald is dat het voorschrift aangeeft in welke gevallen een ontheffing is verleend en dat het voorschrift verder regels geeft met betrekking tot informatieverstrekking. Deze bepaling geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen.

In de eerste plaats lijkt de bepaling op een vreemde plaats te staan, nl. niet onder hoofdstuk 1 (Inleiding) of hoofdstuk 2 (Algemeen), waar het gelet op de inhoud misschien meer zou thuishoren. In de tweede plaats is door de formulering: "Het voorschrift geeft aan in welke gevallen een ontheffing is

verleend" niet helemaal duidelijk wanneer er precies sprake is van een ontheffing: dient de ontheffing in het voorschrift te zijn aangegeven, of wordt door het voldoen aan de criteria voor informatieverstrekking van met name 2.1.3. en 2.2. van rechtswege een ontheffing van de geheimhoudingsplicht verleend? In de derde plaats lijkt de tekst: "Het voorschrift geeft *verder* regels..." te suggereren dat het voorschrift ook regels geeft buiten de gevallen waarin moet worden beslist over een ontheffing. Tenslotte: het VIV 1993 delegeert *in een aantal gevallen* de beslissing omtrent een ontheffing aan de Belastingdienst. Door wie wordt de beslissing in de andere gevallen genomen, en volgens welke regels? Aangenomen wordt dat de Staatssecretaris dan beslist op basis van de criteria van het VIV 1993⁵⁴.

⁵⁴ Gelet op de tekst van artikel 67 AWR: "Onze Minister kan ontheffing verlenen..." moet worden aangenomen dat hier echter geen delegatie mogelijk is, en dat er derhalve sprake is van mandaat.

Conclusie

5

5 Conclusie

Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen brengen voor de uitvoering van de overheidstaak een meer uitgebreid en complex gegevensverkeer met zich mee. Efficiencyverhoging, pro-actief optreden, fraudebestrijding, controle en opsporing zijn in dat verband belangrijke trefwoorden. De optelsom van al deze ontwikkelingen kan de burger echter meer en meer het gevoel geven door instanties te worden 'gevolgd'.

Temidden van deze ontwikkelingen die ook leiden tot een toenemend beroep op haar fiscale informatierijkdom, ziet de fiscus zich genoodzaakt binnen het toepasselijke wettelijke kader een antwoord te hebben op hetgeen aan informatieverzoeken op haar afkomt. Zij dient daarbij de belangen af te wegen die met fiscale geheimhouding zijn gediend. De fiscale geheimhoudingsplicht moet de vergaande bevoegdheden van de fiscus om gegevens te vergaren kunnen legitimeren. Als de fiscale geheimhoudingsplicht niet het vertrouwen wekt dat de verstrekte gegevens niet worden gebruikt voor andere doeleinden, heeft dat gevolgen voor de bereidheid van belastingplichtigen om informatie te verstrekken. Deze bereidheid wil de Belastingdienst juist bevorderen met zijn compliance-strategie, waarbij overtuiging en klantvriendelijk benaderen een belangrijke rol spelen. In theorie zou het ontbreken van die bereidheid tot gevolg kunnen hebben dat de fiscus genoodzaakt is nog ingrijpender maatregelen te treffen om toch over de benodigde persoonsinformatie te kunnen beschikken. Dat kan op zijn beurt weer een grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer opleveren.

Bij de voorbereiding van deze studie is gebleken dat de Belastingdienst zich ervan bewust is dat dit het begin van een ongewenste vicieuze cirkel kan zijn. Gesteld wordt dan ook dat terughoudend en binnen de gegeven wettelijke kaders wordt opgetreden bij de verstrekking van informatie⁵⁵. Van de bevoegdheid tot informatieverstrekking wordt slechts gebruik gemaakt na een afweging van de daarbij betrokken belangen. Gewezen wordt op het belang van het VIV 1993 voor zowel de verantwoording van, en de eenheid van het beleid, als voor een zorgvuldige belangenafweging. De Belastingdienst is van mening dat de aan de Minister van Financiën toegekende discretionaire bevoegdheid met het VIV 1993 volledig is ingekaderd in een openbaar raamwerk van voorwaarden voor en beperkingen van de verstrekking van informatie. Daarnaast zou alleen het huidige stelsel voldoende flexibiliteit bieden om ook in onvoorzienbare omstandigheden tot adequate verstrekkingen van informatie over te gaan, die legitiem en noodzakelijk zijn. Een gedetailleerde wettelijke regeling zou daarvoor geen goede oplossing bieden, onnodig en zelfs onwenselijk zijn.

⁵⁵ Zie noot 45.

De fiscus is ervan overtuigd dat onzorgvuldige informatieverstrekking negatieve gevolgen kan hebben en haar bevoegdheid is inderdaad op praktische wijze door het VIV 1993 ingekaderd. In het licht van deze studie is het standpunt van de fiscus, dat uitgaat van een voldoende wettelijk fundament, echter niet meer houdbaar. De toepasselijke wettelijke regeling voor verstrekking van persoonsgegevens door de fiscus, die uitgaat van het ontheffingenstelsel, is qua systeem niet meer up-to-date in het licht van privacywetgeving en het legaliteitsbeginsel. Er is geen adequate wettelijke grondslag, waardoor er in feite onvoldoende wettelijke waarborgen zijn tegen ongewenste inbreuken op het grondrecht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Een wijziging van de wettelijke regeling is daarom noodzakelijk. In het licht van het grondrecht op privacybescherming dient de regeling te voldoen aan bepaalde afwegingen en vereisten. Dat betekent dat:

- a de wet voldoende specifiek moet zijn;
- b de wetgever in dient te gaan op de noodzaak van gegevensverstrekking in verband met bepaalde maatschappelijke belangen;
- c de rol van de Belastingdienst duidelijk moet zijn in het kader van de vereiste verwantschap in taken en verantwoordelijkheden;
- d tenminste op hoofdlijnen een invulling gegeven dient te worden aan het gegevensverkeer;
- e zoveel mogelijk openheid moet worden betracht ten aanzien van de verstrekkingen.

Bij deze aandachtspunten spelen het subsidiariteits- en proportionaliteitsvereiste een belangrijke rol.

De behoefte aan gegevensuitwisseling binnen de overheid neemt nog steeds toe. Hoe groter de belangen die daarbij in het spel zijn, hoe meer zij een wettelijk gefundeerde regeling rechtvaardigen van de in dat kader noodzakelijke verstrekkingen door de Belastingdienst; een regeling die beantwoordt aan de nationale en internationale normen van privacybescherming. Het valt niet in te zien dat daarbij niet tevens in de behoefte aan flexibiliteit kan worden voorzien.

bijlagen

Inhoud

Bijlage 1 Wettelijke bepalingen 3

Bijlage 2 Voorschrift informatieverstrekking 1993 (VIV 1993) 6

- 1 Inleiding 6
 - 1.1 Algemeen 6
 - 1.2 Opbouw voorschrift 6
 - 1.3 Beheer voorschrift 7
 - 1.4 Begripsbepalingen 7
 - 1.5 Gebruikte afkortingen 7

- 2 Algemeen 8
 - 2.1 De geheimhoudingsplicht in fiscale zaken 8
 - 2.1.2 Doelbinding 8
 - 2.1.3 Belangenafweging algemeen 8
 - 2.1.4 Verstrekken van informatie binnen de Belastingdienst 9
 - 2.2 Verstrekken van informatie door de Belastingdienst aan andere bestuursorganen 9
 - 2.2.1 Informatieverstrekking door verplichting in andere wetten 9
 - 2.2.2 De ontheffing van de geheimhoudingsplicht 10
 - 2.2.3 Informatieverstrekking noodzakelijk voor het uitvoeren van de belastingwet 10
 - 2.3 Internationale gegevensuitwisseling 10
 - 2.4 Wet persoonsregistraties (WPR) 11
 - 2.4.1 Persoonsregistraties 11
 - 2.4.2 Reglementsplicht 11
 - 2.4.3 Geheimhoudingsplicht 11
 - 2.5 Wet openbaarheid van bestuur (WOB) 11
 - 2.6 Voorschriften van niet-fiscale aard (douane) 12
 - 2.7 Eén-douane loket 12
 - 2.8 Wet op de identificatieplicht 12

- 3 Structurele informatieverstrekking 13
 - 3.1 Algemeen 13
 - 3.2 Afspraken over informatieverstrekking 13
 - 3.3 Geautomatiseerde informatieverstrekking 13
 - 3.3.1 Verificatie en identificatie van persoonsgegevens 13
 - 3.3.2 Vragen van belastingplichtigen 14
 - 3.3.3 Constateren van onterechte samenloop looninkomen en uitkering 14

- 4 Incidentele informatieverstrekking 14
 - 4.1 Inleiding 14
 - 4.2 Wettelijke plicht tot informatieverstrekking 15
 - 4.3 Belastingplichtige verzoekt om informatie over zichzelf 15
 - 4.4 Een bestuursorgaan verzoekt om informatie 15
 - 4.4.1 Een schriftelijk en duidelijk verzoek 16
 - 4.4.2 Tijdsbeslag 16
 - 4.4.3 Eigen mogelijkheden verzoekend bestuursorgaan 16
 - 4.4.4 Verhouding informatie en doel verzoek 16
 - 4.5 Een (rechts)persoon verzoekt om informatie over een ander 16
 - 4.5.1 Omzetbelasting 16
 - 4.5.2 Verstrekken Sofi-nummer 17
 - 4.5.3 Artikel 23, tweede lid, AWR 17
 - 4.5.4 Informatieverstrekking aan de curator 17
 - 4.5.5 Informatieverstrekking aan aansprakelijkgestelden 17
 - 4.5.6 Overige gevallen 17
 - 4.6 Schriftelijk vastleggen van verstrekte informatie 17
 - 4.7 Melden van resultaten 17

- 5 Informatieverstrekking op initiatief van de belastingdienst 18

5.1	Inleiding	18
5.2	Aan belastingplichtige zelf	18
5.3	Aan bestuursorganen	18
6	Bijzondere onderwerpen	18
6.1	Inleiding	18
6.2	Oproep tot het afleggen van een getuigenverklaring	19
6.2.1	Verschoningsrecht algemeen	19
6.2.2	Verschoningsrecht in straf- en administratiefrechtelijke zaken	19
6.2.3	Verschoningsrecht in civiele zaken	19
6.2.4	Verschoningsrecht in het buitenland/rogatoire commissies hier te lande	20
6.3	Aangifte van strafbare feiten	20
6.3.1	Wettelijke aangifteplicht voor zeer ernstige misdrijven	20
6.3.2	Wettelijke aangifteplicht voor ambtsmisdrijven	20
6.3.3	De bevoegdheid tot het doen van aangifte	20
6.3.4	Ongeoorloofd handelen door medewerkers van de Belastingdienst	21
6.4	Informatieverstrekking aan opsporingsinstanties	21
6.4.1	Wettelijke plicht tot informatieverstrekking aan de officier van justitie	21
6.4.2	Wettelijke plicht tot informatieverstrekking in het kader van een SFO	21
6.4.3	Wet melding ongebruikelijke transacties (MOT)/witwassen van misdaadgeld	22
6.4.4	Informatieverstrekking aan de opsporingsambtenaren van de Gemeentelijke Sociale Dienst en van de uitvoeringsinstellingen sociale verzekeringen en van de Dienst recherchezaken van VROM	22
6.4.5	Overige gevallen	22
6.4.6	Schriftelijk vastleggen van verstrekte informatie	22
6.5	Informatieverstrekking aan en binnen samenwerkingsverbanden	22
6.6	Inzage proces-verbaal	23
7	Overgangs- en slotbepalingen	24
Bijlage 3		
a	Bijlage 2a bij het VIV 1993: Directie Douane	25
b	Bijlage 2b bij het VIV 1993: Directies particulieren, ondernemingen, grote ondernemingen	30
c	Bijlage 2c bij het VIV 1993: Directies ondernemingen noord	40

Bijlage 1 Wettelijke bepalingen

Art. 67 Algemene wet inzake rijksbelastingen

1. Het is een ieder verboden hetgeen hem in enige werkzaamheid bij de uitvoering van de belastingwet, of in verband daarmee, nopens de persoon of de zaken van een ander blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van de belastingwet of voor de heffing of de invordering van enige rijksbelasting.
2. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid vervatte verbod.

Art. 67 Invorderingswet 1990

1. Het is een ieder verboden hetgeen hem in enige werkzaamheid bij de uitvoering van deze wet, of in verband daarmee, nopens de persoon of de zaken van een ander blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van deze wet of voor de heffing van enige rijksbelasting.
2. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid vervatte verbod.

Art. 10 Registratiewet

1. Het is een ieder verboden hetgeen hem in enige werkzaamheid bij de uitvoering van deze wet, of in verband daarmee, nopens de persoon of de zaken van een ander blijkt of medegedeeld wordt, verder bekend te maken dan nodig is voor de uitvoering van enige wet of voor de heffing of de invordering van enige rijksbelasting.
2. Met afwijking van het eerste lid wordt desgevraagd inzage verleend in de registers van registratie, dan wel een uittreksel uit die registers afgegeven aan partijen, hun erfgenamen of rechtverkrijgenden, alsmede aan de openbare ambtenaar die de akte heeft opgemaakt of ter registratie heeft aangeboden, zijn plaatsvervanger of opvolger.
3. Onze Minister van Financiën kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid vervatte verbod.

Art. 191 Wetboek van burgerlijke rechtsvordering

1. Een ieder is verplicht, daartoe op wettige wijze opgeroepen, getuigenis af te leggen.
2. Van deze verplichting kunnen zich verschonen:
(...)
zij die tot geheimhouding verplicht zijn uit hoofde van hun ambt, beroep of betrekking omtrent hetgeen hun in die hoedanigheid is toevertrouwd.
(...)

Art. 218 Wetboek van strafvordering

Van het geven van getuigenis of van het beantwoorden van bepaalde vragen kunnen zich ook verschoonen zij die uit hoofde van hun stand, hun beroep of hun ambt tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen omtrent hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

Art. 2:5 Algemene wet bestuursrecht

1. Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.
2. Het eerste lid is mede van toepassing op instellingen en daartoe behorende of daarvoor werkzame personen die door een bestuursorgaan worden betrokken bij de uitvoering van zijn taak, en op instellingen en daartoe behorende of daarvoor werkzame personen die een bij of krachtens de wet toegekende taak uitoefenen.

Art. 102 Organisatiewet sociale verzekeringen 1997

1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld in welke gevallen het College van toezicht sociale verzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank, het Landelijk instituut sociale verzekeringen en de uitvoeringsinstellingen verplicht of bevoegd zijn tot verstrekking van gegevens aan bestuursorganen en uitvoeringsinstellingen en in hoeverre kosten voor de verstrekking van die gegevens in rekening mogen worden gebracht.
2. De in het eerste lid bedoelde gegevensverstrekking vindt niet plaats, voorzover het belang van die gegevensverstrekking niet opweegt tegen het belang van eerbiediging van de

persoonlijke levenssfeer van degene op wie de gegevens betrekking hebben.

3. In de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen gevallen worden beschreven waarin het belang van verstrekking van gegevens opweegt tegen het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Art. 1 Besluit gegevensverstrekking sociale verzekeringen 1997

1. Indien het College van toezicht sociale verzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank, het Landelijk instituut sociale verzekeringen of een uitvoeringsinstelling bij de uitvoering van een wet een misdrijf vermoedt, waardoor een bestuursorgaan, bij het verstrekken van uitkeringen, het doen van verstrekkingen dan wel het heffen van bijdragen wordt benadeeld, stelt het College van toezicht sociale verzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank, het Landelijk instituut sociale verzekeringen of de uitvoeringsinstelling het betrokken bestuursorgaan hiervan, kosteloos, in kennis.

2. Bij de gegevensverstrekking bedoeld in het eerste lid weegt het belang van die verstrekking op tegen het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Art. 160 Wetboek van strafvordering

1. Ieder die kennis draagt van een der misdrijven omschreven in de artikelen 92-110 van het Wetboek van Strafrecht, in Titel VII van het Tweede Boek van dat Wetboek, voor zoover daardoor levensgevaar is veroorzaakt, of in de artikelen 287 tot en met 294 en 296 van dat wetboek, van mensenroof of van verkrachting, is verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

2. De bepaling van het eerste lid is niet van toepassing op hem die door de aangifte gevaar zou doen ontstaan voor eene vervolging van zichzelf of van iemand bij wiens vervolging hij zich van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschoonen.

3. Evenzoo is ieder die kennis draagt dat iemand gevangen gehouden wordt op eene plaats die niet wettig daarvoor bestemd is, verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

Art. 161 Wetboek van strafvordering

Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klachte te doen.

Art. 162 Wetboek van strafvordering

1. Openbare colleges en ambtenaren die in de uitoefening van hun bediening kennis krijgen van een misdrijf met de opsporing waarvan zij niet zijn belast, zijn verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen, met afgifte van de tot de zaak betrekkelijke stukken, aan de officier van justitie of aan een van zijn hulpofficieren,

a indien het misdrijf is een ambtsmisdrijf als bedoeld in titel XXVIII van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht, dan wel

b indien het misdrijf is begaan door een ambtenaar die daarbij een bijzondere ambtsplicht heeft geschonden of daarbij gebruik heeft gemaakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, dan wel

c indien door het misdrijf inbreuk op of onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van een regeling waarvan de uitvoering of de zorg voor de naleving aan hen is opgedragen.

2. Zij verschaffen de officier van justitie of de door deze aangewezen hulpofficier desgevraagd alle inlichtingen omtrent strafbare feiten met de opsporing waarvan zij niet zijn belast en die in de uitoefening van hun bediening te hunner kennis zijn gekomen.

3. De bepalingen van het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op de ambtenaar die door het doen van aangifte of het verschaffen van inlichtingen gevaar zou doen ontstaan voor een vervolging van zich zelf of van iemand bij wiens vervolging hij zich van het afleggen van getuigenis zou kunnen verschoonen.

4. Gelijke verplichtingen rusten op rechtspersonen of organen van rechtspersonen wier taken en bevoegdheden zijn omschreven bij of krachtens de wet, voor zover daartoe bij algemene maatregel van bestuur aangewezen.

5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen voorschriften worden gegeven in het belang van een goede uitvoering van dit artikel.

6. De aangifte van misdrijven, bedoeld in het eerste lid onder c, kan in overleg met de officier van justitie en met inachtneming van de voorschriften, als bedoeld in het vorige lid, nader worden beperkt.

7. De voordracht voor een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het vierde of vijfde lid, wordt niet gedaan dan nadat het ontwerp in de Nederlandse Staatscourant is bekend

gemaakt en sedert de dag waarop de bekendmaking is geschied twee maanden verstreken zijn.

Art. 6 Wet bescherming persoonsgegevens (wetsontwerp 25 892)

Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.

Art. 8 Wet bescherming persoonsgegevens (wetsontwerp 25 892)

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
- b de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- c de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;
- d de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- e de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
- f de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

Art. 9 Wet bescherming persoonsgegevens (wetsontwerp 25 892)

1. Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.
2. Bij de beoordeling of een verwerking onverenigbaar is als bedoeld in het eerste lid, houdt de verantwoordelijke in elk geval rekening met:
 - a de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
 - b de aard van de betreffende gegevens;
 - c de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
 - d de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en
 - e de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.
3. Verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, wordt niet als onverenigbaar beschouwd, indien de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden.
4. De verwerking van persoonsgegevens blijft achterwege voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.

Art. 43 Wet bescherming persoonsgegevens (wetsontwerp 25 892)

De verantwoordelijke kan de artikelen 9, eerste lid, 30, derde lid, 33, 34 en 35 buiten toepassing laten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:

- a de veiligheid van de staat;
- b de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- c gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen;
- d het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van de belangen, bedoeld onder b en c, of
- e de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen.

Bijlage 2 Voorschrift informatieverstrekking 1993 (VIV 1993)

Besluit van 14 december 1992, nr. AFZ 92/9318 (Stcrt. 1992/251)
zoals dit is gewijzigd bij besluit van 1 december 1998, nr. AFZ98/3534N (Stcrt.1998/243).

De Staatssecretaris van Financiën heeft het volgende besloten.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het Voorschrift Informatieverstrekking geeft regels over het verstrekken van informatie door de Belastingdienst. Het gaat om informatie welke een onderdeel van een ambtenaar van de Belastingdienst bekend is geworden bij de uitvoering van de belastingwetgeving. Deze informatie moet geheim gehouden worden behalve indien deze informatie nodig is voor het uitvoeren van de belastingwetgeving door andere onderdelen van de Belastingdienst. Hieruit volgt dat de geheimhoudingsplicht niet alleen geldt tegenover personen of instanties buiten de Belastingdienst, maar ook tussen ambtenaren van de Belastingdienst onderling, voor zover het verstrekken van informatie niet van belang is voor de uitvoering van de belastingwetgeving.

De van belang zijnde artikelen uit de fiscale wetten zijn artikel 67 AWR, artikel 67 Invorderingswet 1990 en artikel 10 Registratiewet. In deze artikelen is aan de Minister de mogelijkheid gegeven tot het verlenen van ontheffing van de geheimhoudingsplicht. De Staatssecretaris oefent deze bevoegdheid uit. Het onderhavige voorschrift gaat zowel in op de geheimhoudingsplicht als op de mogelijkheid van ontheffing van de geheimhoudingsplicht. De teksten van deze artikelen zijn opgenomen in bijlage 1.

Ook zijn de bepalingen over geheimhouding in artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht, de personeelsvoorschriften van de Belastingdienst en de strafbepaling in het Wetboek van Strafrecht (artikel 272) over schending van geheimen van belang voor de ambtenaren van de Belastingdienst.

1.2 Opbouw voorschrift

Hoofdstuk 2 bevat een algemene toelichting op de diverse regelingen die te maken hebben met de geheimhoudingsplicht waaronder de WPR en de WOB. In hoofdstuk 3 wordt de structurele informatieverstrekking weergegeven. Hoofdstuk 4 geeft regels voor de behandeling van incidentele verzoeken om informatieverstrekking die aan een eenheid van de Belastingdienst zijn gericht. De mogelijkheden tot het spontaan verstrekken van informatie worden behandeld in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 is een aantal bijzondere onderwerpen beschreven.

In de bijlagen 2A, 2B en 2C is vermeld aan welke bestuursorganen informatie kan worden verstrekt. Bijlage 2A bevat de informatieverstrekking door de Douane (de Directie Douane en de Douane districten). Bijlage 2B bevat de informatieverstrekking door de overige directies en eenheden van de Belastingdienst. Bijlage 2C bevat de informatieverstrekking door de Directie ondernemingen Noord ten aanzien van het sociaal-fiscaal nummer. In de bijlagen is vermeld:

- aan wie wordt verstrekt;
- welke informatie wordt verstrekt;
- met welk doel er wordt verstrekt;
- op grond van welke wet er moet worden verstrekt in het geval er een wettelijke verplichting bestaat;
- op welke wijze de verstrekking plaatsvindt (geautomatiseerd uit centrale bestanden (A) of handmatig door een eenheid (H));
- of er bijzonderheden zijn.

1.3 Beheervoorschrift

Het voorbereiden van aanpassingen van het voorschrift is opgedragen aan:

- a De Directeur ondernemingen Zuid voor wat betreft de inhoud van het voorschrift, exclusief de bijlagen 2A, 2B en 2C;
- b De Directeur ondernemingen Noord voor wat betreft bijlage 2C;
- c De Directeur particulieren voor wat betreft de bijlage 2B;
- d De Directeur douane voor wat betreft de bijlage 2A.

1.4 Begripsbepalingen

Directeur: het hoofd van de directie waaronder de eenheid ressorteert.

Hoofd van een eenheid: de ambtenaar die als zodanig is aangeduid in de Uitvoeringsregeling Belastingdienst. Onder hoofd van een eenheid wordt tevens het hoofd van een Douane district verstaan.

Contactambtenaar: de ambtenaar als bedoeld in artikel 84 AWR .

Bestuursorgaan:

- a een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
- b een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed. (art. 1:1, eerste lid, van de Awb).

Belastingplichtige: de persoon die of het lichaam dat belastingplichtige, inhoudingsplichtige of belastingschuldige op grond van de belastingwetgeving is. Tevens wordt onder belastingplichtige verstaan: de vertegenwoordiger, de curator, de bewindvoerder, de erfgenaam en de persoon aan wie of het lichaam waaraan in de wettelijke bepalingen van de DW een verplichting is opgelegd.

Onder het begrip "uitvoeren van de belastingwetgeving" wordt in dit voorschrift eveneens verstaan het uitvoeren van wettelijke bepalingen in de zin van de DW.

1.5 Gebruikte afkortingen

AFZ: Ministerie van Financiën, Directie Algemene Fiscale Zaken afdeling Fiscale en Juridische Zaken

Awb: Algemene wet bestuursrecht (*Stb.* 1994, 916)

AWR: Algemene wet inzake rijksbelastingen (*Stb.* 1959, 301)

DW: Douanewet (*Stb.* 1995, 553)

FIOD: Belastingdienst/Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst/FIOD

WIB: Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen (*Stb.* 1986, 249)

WOB: Wet openbaarheid van bestuur (*Stb.* 1991, 703)

WPR: Wet persoonsregistraties (*Stb.* 1988, 665)

WvBRv: Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering

WvSr: Wetboek van Strafrecht

WvSv: Wetboek van Strafvordering

2 Algemeen

2.1 De geheimhoudingsplicht in fiscale zaken

De fiscale geheimhouding is in de wet vastgelegd. De belastingplichtige moet erop kunnen vertrouwen dat van de door hem verstrekte informatie geen ander gebruik wordt gemaakt dan voor het uitvoeren van de belastingwetgeving door de Belastingdienst. Het werk van de Belastingdienst zou ernstig worden bemoeilijkt als een belastingplichtige - uit vrees dat zijn informatie bij derden terecht kan komen - informatie achterhoudt die voor de Belastingdienst juist van belang is. De Belastingdienst beschikt over veel, ook gevoelige informatie, bijvoorbeeld informatie over de bedrijfsvoering van ondernemingen. Het bekend worden van deze informatie zou kunnen leiden tot verstoringen van de concurrentieverhoudingen. Ook in de particuliere sfeer kan de bij de Belastingdienst bekende informatie gevoelig zijn. Te denken valt aan echtscheidings- en alimentatiezaken.

Alle beschikbare informatie over een belastingplichtige valt onder de geheimhoudingsplicht tenzij het gaat om informatie die nodig is voor de uitvoering van de belastingwetgeving. (Zie Hoge Raad 8 november 1991, NJ 1992, 277).

2.1.2 Doelbinding

De Belastingdienst heeft veel gegevens over belastingplichtigen. De gegevens waarover de Belastingdienst beschikt zijn te onderscheiden in gegevens die de Belastingdienst van anderen heeft verkregen en gegevens die de Belastingdienst zelf heeft gevormd. De Belastingdienst verzamelt gegevens ten dienste van een bepaald en vastomlijnd doel, namelijk de heffing en inning van belastingen. De Belastingdienst gebruikt de van derden verkregen gegevens uitsluitend voor dat doel (de zogenaamde doelbinding).

De Belastingdienst verwerkt gegevens en genereert daarmee informatie. De daardoor verkregen informatie kan de Belastingdienst als daartoe een wettelijke verplichting bestaat of met gebruikmaking van de mogelijkheid tot ontheffing van de fiscale geheimhoudingsplicht, verder verstrekken dan nodig is voor de heffing of invordering van belastingen. Een voorbeeld: de Belastingdienst verwerkt de van de banken in het kader van de informatieverplichtingen verkregen gegevens. De daaruit voortgekomen informatie kan de Belastingdienst met ontheffing verder verstrekken, indien het onderhavige Voorschrift verstrekking mogelijk maakt. Van derden verkregen gegevens die de Belastingdienst niet heeft verwerkt kunnen niet aan anderen worden verstrekt. Dit is bijvoorbeeld het geval met de van derden verkregen bankrekeningnummers.

De doelbinding moet ook gelden voor de bestuursorganen, waaraan de Belastingdienst gegevens verstrekt. De Belastingdienst stelt daarom bij informatieverstrekking de voorwaarde dat de bestuursorganen de door de Belastingdienst verstrekte gegevens uitsluitend gebruiken ten behoeve van de doeleinden met het oog waarop de Belastingdienst de gegevens heeft verstrekt. Tevens stelt de Belastingdienst de voorwaarde dat de bestuursorganen de verkregen gegevens niet verder verstrekken.

2.1.3 Belangenafweging algemeen

De Belastingdienst zal voorafgaand aan de informatieverstrekking (zie hoofdstuk 2.2) onder meer de volgende belangen af dienen te wegen:

- het belang van een effectieve fraudebestrijding en/of een effectieve uitoefening van de aan het ontvangende bestuursorgaan opgedragen taken;
- het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de burger dan wel het belang van de bescherming van bedrijfsgegevens;
- de belangen die de Belastingdienst heeft bij naleving van de geheimhoudingsplicht (zie hoofdstuk 2.1.1);
- de inspanningen die de Belastingdienst zich met informatieverstrekking moet getroosten zowel qua hoeveelheid als qua soort gegeven;
- de bijdrage die de aan het ontvangende bestuursorgaan verstrekte gegevens kunnen leveren aan een effectieve fraudebestrijding.

Indien uit de bijlagen 2A, 2B en 2C blijkt dat er voor de gegevensverstrekking geen wettelijke basis is dan zijn er naar aanleiding van een ontheffing van de geheimhoudingsplicht, tussen de Belastingdienst en het desbetreffende bestuursorgaan afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling. In dat geval heeft de belangenafweging al plaatsgevonden en hoeft niet ten aanzien van ieder individueel verzoek alsnog een belangenafweging plaats te vinden.

Indien er een wettelijke verplichting tot informatieverstrekking bestaat, maar de wettelijke bepaling de ruimte biedt voor een belangenafweging, zal de belangenafweging moeten plaatsvinden. Informatieverstrekking zal in deze situatie echter slechts in uitzonderlijke gevallen kunnen worden geweigerd (bijvoorbeeld als het doel waarvoor de gegevens worden gevraagd in wanverhouding staat tot de inspanningen die de Belastingdienst voor de verstrekking moet verrichten). De beslissing om, ondanks een wettelijke verplichting, geen informatie te verstrekken dient vooraf te worden voorgelegd aan de Directeur AFZ.

2.1.4 Verstrekken van informatie binnen de Belastingdienst

Het verstrekken van informatie binnen de Belastingdienst is altijd mogelijk voor zover de informatie nodig is voor de uitvoering van de belastingwetgeving. Om deze reden kan bijvoorbeeld informatie over een belastingplichtige die op een eenheid Ondernemingen bekend is, worden doorgegeven aan een Douane district indien die informatie daar nodig is voor de uitvoering van de belastingwetgeving. De Belastingdienst mag informatie van de ene belastingplichtige gebruiken voor de heffing en invordering bij een andere belastingplichtige. Het hoofd van de eenheid autoriseert zijn medewerkers voor het gebruik van informatie uit op geautomatiseerde wijze toegankelijke gegevensverzamelingen. Ook autoriseert hij - indien dit nodig is voor de duur van een specifiek onderzoek - medewerkers van andere eenheden ten behoeve van een dergelijk informatiegebruik. Indien deze laatste vorm van informatieverstrekking een structureel karakter heeft wordt dit vastgelegd. Verwezen wordt naar het Handboek Informatiebeveiliging en de reglementen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

2.2 Verstrekken van informatie door de Belastingdienst aan andere bestuursorganen

De Belastingdienst verstrekt, met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 2.1.3, informatie aan bestuursorganen:

- a indien een algemeen verbindend voorschrift tot gegevensverstrekking verplicht (zie hoofdstuk 2.2.1);
- b indien de informatieverstrekking bij kan dragen aan het handhaven van overheidsregelingen of aan de bestrijding of de voorkoming van misbruik of oneigenlijk gebruik van overheidsregelingen. De Douane verstrekt tevens informatie in gevallen waarin sprake is van onregelmatigheden op het gebied van de openbare orde, veiligheid, volksgezondheid en milieu-hygiëne, als ook wanneer economische belangen van de staat gevaar kunnen lopen;
- c in andere gevallen waarin naar het oordeel van de Staatssecretaris van Financiën bij afweging van het belang dat met informatieverstrekking wordt gediend, tegen het belang van fiscale geheimhouding, aan het eerstgenoemde belang groter gewicht moet worden toegekend.

In het geval sub a is ontheffing van de geheimhoudingsplicht niet nodig. In het geval sub b dient wel ontheffing te worden verleend (zie hoofdstuk 2.2.2). De geheimhoudingsplicht belet niet dat de Belastingdienst informatie verstrekt indien dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van de belastingwet. In een dergelijk geval is ontheffing van de geheimhoudingsplicht dus ook niet nodig (zie hoofdstuk 2.2.3). De regels voor het verstrekken van informatie aan opsporingsinstanties zijn in hoofdstuk 6 opgenomen.

2.2.1 Informatieverstrekking door verplichting in andere wetten

In verschillende wetten zijn bepalingen opgenomen die de Belastingdienst opdragen om informatie te verstrekken. In deze gevallen hoeft geen ontheffing van de geheimhoudingsplicht te worden verleend. Wel zal moeten worden getoetst of het beroep op de wettelijke verplichting terecht is en, indien de wettelijke bepaling daartoe ruimte biedt, een

belangenafweging moeten plaatsvinden (zie hoofdstuk 2.1.3). Bestuursorganen waaraan structureel informatie wordt verstrekt op grond van een wettelijke verplichting zijn opgenomen in de bijlagen 2A, 2B en 2C (zie de hoofdstukken 3.1 en 4.2).

2.2.2 De ontheffing van de geheimhoudingsplicht

De Belastingdienst ontvangt veel verzoeken om informatie te verstrekken. De wet biedt de Staatssecretaris de mogelijkheid om ontheffing van de geheimhoudingsplicht te verlenen zodat informatie kan worden verstrekt. Het voorschrift geeft aan in welke gevallen een dergelijke ontheffing is verleend. Het voorschrift geeft verder regels met betrekking tot informatieverstrekking en delegeert de beslissing in een aantal gevallen aan de Belastingdienst.

Op verzoeken om informatieverstrekking beslist:

- het hoofd van een eenheid indien het verzoek een incidenteel geval van informatieverstrekking betreft;
- de Directeur-Generaal der Belastingen op voorstel van de directeur indien het verzoek een structurele vorm van informatieverstrekking betreft;
- de Directeur-Generaal der Belastingen indien het verzoek
 - a een politiek gevoelige zaak betreft (landelijk of regionaal);
 - b betrekking heeft op een (wetenschappelijk) onderzoek;
 - c niet op grond van dit voorschrift kan worden behandeld.

2.2.3 Informatieverstrekking noodzakelijk voor het uitvoeren van de belastingwet

In een fiscale procedure moet de van belang zijnde informatie worden verstrekt aan de belastingrechter; de behandeling van een ingesteld beroep valt onder het uitvoeren van de belastingwetgeving. Daarnaast zal het, ingeval een aanslag (mede) is gebaseerd op informatie afkomstig van derden (bijvoorbeeld een renseignement), in bepaalde gevallen noodzakelijk zijn de bron van deze gegevens bekend te maken ter onderbouwing van de aanslag. Belastingplichtige kan deze gegevens verlangen ten einde zich gemotiveerd tegen de aanslag te kunnen verweren. Indien deze gegevens worden verstrekt is er sprake van informatieverstrekking die nodig is voor het uitvoeren van de belastingwet, zodat geen ontheffing nodig is. Overigens geldt de fiscale geheimhoudingsplicht onverkort voor derden aan wie voor de uitvoering van de belastingwetgeving informatie wordt verstrekt. Dit geldt bijvoorbeeld voor een inhoudingsplichtige die in het kader van de uitvoering van de belastingwet informatie verkrijgt (bijvoorbeeld het sociaal-fiscaal nummer van zijn werknemers).

2.3 Internationale informatieuitwisseling

In internationaal verband zijn er verdragen en andere regelingen die verplichten tot het verstrekken van informatie aan andere landen. Teneinde het buitenland informatie te kunnen verstrekken behoeft geen ontheffing van de geheimhoudingsplicht te worden verleend. Aangezien de uitvoering van het internationale inlichtingenverkeer is opgedragen aan de zogeheten bevoegde autoriteit of een door hem aangewezen instantie neemt de Belastingdienst niet zelf contact op met de buitenlandse autoriteit, maar zendt de informatie aan één van de volgende instanties:

- de Belastingdienst/FIOD/Centrale vestiging informatie voor wat betreft de heffing en invordering op het gebied van de directe belastingen en de BTW;
- de Centrale Eenheid Deventer als het gaat om BTW gegevens betreffende intracommunautaire transacties in het kader van de Verordening 218/92 EG;
- het Douane Informatie Centrum Rotterdam als het douane- en accijnsgegevens betreft;
- het Douane district Arnhem voor de bijstand bij de douane-invordering en de invordering van accijnzen.

Deze instanties treden op namens de bevoegde autoriteit en zijn belast met de coördinatie van de inlichtingenverstrekking. Ten aanzien van informatie die in het kader van verdragen en andere regelingen uit het buitenland is verkregen geldt de geheimhoudingsplicht. In het algemeen zullen de gegevens slechts mogen worden gebruikt voor de heffing en/of

invordering van de belastingen die in het betreffende verdrag of de van belang zijnde regeling zijn genoemd. Vragen over het gebruik van "buitenlandse" gegevens voor andere doeleinden, en vragen betreffende de openbaarmaking van de gegevens aan belastingplichtige kunnen worden voorgelegd aan de hierboven genoemde eenheden van de Belastingdienst.

2.4. Wet Persoonsregistraties (WPR)

2.4.1 Persoonsregistraties

Veel informatie over natuurlijke personen is bij de Belastingdienst opgeslagen in persoonsregistraties. Een persoonsregistratie in de zin van de WPR is een samenhangende verzameling van op verschillende personen betrekking hebbende gegevens die langs geautomatiseerde weg wordt gevoerd of, met het oog op een doeltreffende raadpleging van die gegevens, systematisch is aangelegd. De persoonsgegevens die zijn opgenomen in de geautomatiseerde bestanden van de Belastingdienst vallen onder het begrip persoonsregistratie. Voor alle informatie die over natuurlijke personen is opgenomen in een persoonsregistratie geldt, naast de fiscale geheimhoudingsplicht, de WPR. De WPR regelt wanneer en onder welke voorwaarden gegevens uit een persoonsregistratie gebruikt kunnen worden en wanneer deze aan derden mogen worden verstrekt.

Een legger- of dossiervverzameling bij de Belastingdienst wordt niet beschouwd als een persoonsregistratie. Dat betekent dat de informatie die daarin is opgenomen niet onder de werking van de WPR valt. Is deze informatie oorspronkelijk afkomstig uit een persoonsregistratie dan geldt de WPR wel. Hierbij valt te denken aan een uitdraai uit een geautomatiseerde administratie in de legger.

De Belastingdienst moet op grond van de WPR elke verstrekking van informatie vastleggen. Volgens de WPR dient aan het verstrekken van informatie een verzoek ten grondslag te liggen; het spontaan verstrekken van informatie uit een persoonsregistratie is niet toegestaan. Als informatie niet afkomstig is uit een persoonsregistratie en daarmee niet onder de werking van de WPR valt, is spontane verstrekking in beginsel wel mogelijk. Het op initiatief van de Belastingdienst verstrekken van informatie komt in hoofdstuk 5 aan de orde.

2.4.2 Reglementsplicht

Op grond van de WPR bestaat voor de Belastingdienst de verplichting om voor elke persoonsregistratie een reglement op te stellen. Deze reglementen zijn opgenomen in het boekwerk Informatieverstrekking. De reglementen staan ook op het Infoweb van de Belastingdienst. In de reglementen is telkens in artikel 10 opgenomen aan welk bestuursorgaan informatie uit die persoonsregistratie wordt of mag worden verstrekt.

2.4.3 Geheimhoudingsplicht

Voor het verstrekken van informatie aan de in artikel 10 van de reglementen genoemde bestuursorganen is ontheffing van de geheimhoudingsplicht verleend. Daarnaast is in artikel 10 vaak de mogelijkheid opgenomen om incidenteel nog informatie te verstrekken aan andere bestuursorganen. Indien een niet genoemd bestuursorgaan verzoekt om informatie beoordeelt het hoofd van de eenheid het verzoek op basis van hoofdstuk 4 van dit voorschrift.

2.5. Wet openbaarheid van bestuur (WOB)

De WOB regelt hoe de overheid bij de uitvoering van haar taak openheid en openbaarheid van bestuur betracht. De WOB geeft aanwijzingen over informatieverstrekking op verzoek en informatieverstrekking uit eigen beweging. Er behoeft alleen informatie te worden verstrekt die is vastgelegd in documenten. Onder een document wordt verstaan een schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat (met andere woorden: andere gegevensdragers). De fiscale geheimhoudingsbepalingen zijn aan te merken als lex specialis ten opzichte van de WOB. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dient echter een bestuursorgaan de mogelijkheid tot het

verlenen van ontheffing van de fiscale geheimhoudings-plicht te toetsen aan de uitzonderingsgronden en de beperkingen van de WOB. Op basis van de WOB heeft een belastingplichtige in beginsel recht op openbaarmaking van op hem betrekking hebbende informatie die is neergelegd in een document, tenzij één van de hierna genoemde uitzonderingsgronden of beperkingen van toepassing is.

Verzoeken van derden over individuele belastingplichtigen worden altijd afgewezen met een beroep op de fiscale geheimhoudingsplicht. Omdat het mogelijk is om ontheffing van de geheimhoudingsplicht te verlenen zal het beroep op de geheimhoudingsplicht altijd mede moeten worden gemotiveerd met de uitzonderingsgronden en beperkingen van de WOB. Voor fiscale zaken zijn vooral de absolute uitzonderingsgrond van artikel 10, eerste lid, onderdeel c (bedrijfs- en fabricagegegevens die door natuurlijke personen en rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld), en de relatieve uitzonderingsgronden van artikel 10, tweede lid, onderdelen b, d, e en g van belang. De relatieve uitzonderingsgronden betreffen de met de geheimhouding gemoeide belangen van inspectie, controle of toezicht, de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden en de met die belangen verbonden economische of financiële belangen van de Staat.

Indien aan het verzoek van een belastingplichtige tegemoet wordt gekomen wordt hem op grond van artikel 7 van de WOB een kopie verstrekt van het document waarin informatie over hem is opgenomen of wordt hem op een andere wijze toegestaan van de inhoud daarvan kennis te nemen. Op een verzoek om informatie op grond van de WOB moet binnen twee weken worden beslist (zie artikel 6 WOB). In een bijzonder geval kan die termijn, mits gemotiveerd, met ten hoogste twee weken worden verlengd. De behandeling van een WOB-verzoek is vrijwel geheel gemandateerd aan de hoofden van de eenheden (zie de Regeling van 21 december 1993, WJB93/1579, Stcr. 1993/247 en de besluiten van 4 januari 1994, nr. AFZ94/65 en van 1 juni 1994, nr. AFZ94/2984).

2.6 Voorschriften van niet-fiscale aard (Douane)

In een aantal wettelijke regelingen zijn de ambtenaren van de douane aangewezen als controle- en/of opsporingsambtenaar. Deze regelingen zijn onder meer opgenomen in het boekwerk Niet-Fiscale Douanevoorschriften. Bij toepassing van deze regelingen komt het voor dat de douane informatie verkrijgt die van belang is voor andere bestuursorganen die eveneens met de uitvoering van de desbetreffende regeling zijn belast. Voor zover deze informatie van belang is voor de juiste uitvoering van de regeling zijn de ambtenaren ontheven van hun fiscale geheimhoudingsverplichting en kan de informatie worden doorgegeven. Over de vraag of informatie valt binnen het kader van de bovengenoemde regelingen beslist het hoofd van het douane district. Een belangenafweging als bedoeld in hoofdstuk 2.1.3 hoeft hij daarbij niet meer te maken. Gelet op het karakter van de informatieverstrekking is het afsluiten van convenanten met betrekking tot de informatieverstrekking niet noodzakelijk. Wel moet rekening gehouden worden met een mogelijke geheimhoudings-bepaling in de betreffende wettelijke regeling zelf. In een aantal voorschriften in het boekwerk Niet-Fiscale Douanevoorschriften is nadere uitleg gegeven over de geheimhoudingsbepalingen van de daarin opgenomen wettelijke regelingen.

2.7 Eén-douane-loket

Gelet op het uitgangspunt dat slechts één dienst de controle op goederen aan de buitengrens verricht is binnen de douane de één-loket-gedachte reeds ver ontwikkeld (vgl. het ATAN-platform op Schiphol). Daartoe vindt intensieve gegevensuitwisseling plaats met de andere betrokken bestuursorganen ter zake van binnenkomende goederen. Voor zover nodig is de douane voor deze gegevensuitwisseling van de geheimhoudingsplicht ontheven.

2.8 Wet op de identificatieplicht

De Wet op de identificatieplicht heeft tot gevolg dat een ieder die zijn SoFi- nummer bij de Belastingdienst komt vragen, zich eerst moet identificeren met bijvoorbeeld een geldig paspoort of een verblijfsvergunning voor vreemde-lingen (zie artikel 47b AWR). De regels en werkwijzen met betrekking tot de SoFi-nummers en de verstrekking daarvan zijn

opgenomen in het Handboek Klantenadministratie, werkstromen.

3 Structurele informatieverstrekking

3.1 Algemeen

Van structurele informatieverstrekking is sprake als er doorlopend informatie wordt verstrekt of als er sprake is van grote hoeveelheden. De Directeur-Generaal der Belastingen (zie hoofdstuk 2.2.2) beslist over verzoeken om structurele informatieverstrekking. Voor het structureel verstrekken van informatie ten behoeve van opsporingsonderzoeken wordt geen ontheffing verleend. Met betrekking tot het verstrekken van informatie ten behoeve van opsporingsonderzoeken geeft hoofdstuk 6 regels.

Indien ontheffing is verleend wordt het bestuursorgaan waaraan de Belastingdienst informatie mag verstrekken opgenomen in de bijlagen 2A, 2B of 2C. In deze bijlagen worden tevens de bestuursorganen opgenomen waaraan informatie moet worden verstrekt op grond van een wettelijke verplichting. In hoofdstuk 1.3 is aangegeven welke directeur, met inachtneming van de hoofdstukken 2.1 en 2.2, de aanpassing van de bijlagen voorbereidt.

De informatie van de Belastingdienst kan in het algemeen slechts dienen voor de verificatie van de gegevens die bij een ander bestuursorgaan bekend zijn. Dit uitgangspunt houdt echter niet in dat de Belastingdienst de gegevens voor het andere bestuursorgaan verifieert. Het bestuursorgaan waaraan de Belastingdienst gegevens verstrekt dient die gegevens zelf te verifiëren met de hem bekende gegevens. Bij gebleken afwijkingen dient het informatie-ontvangende bestuursorgaan een nader onderzoek in te stellen, waarbij de Belastingdienst kan worden betrokken.

3.2 Afspraken over informatieverstrekking

Ter uitvoering van structurele informatieverstrekking worden afspraken gemaakt. Deze afspraken worden neergelegd in een convenant tussen de Belastingdienst en het informatie-ontvangende bestuursorgaan. De afspraken hebben in ieder geval betrekking op de waarborgen voor verdere geheimhouding bij het informatie-ontvangende bestuursorgaan. Te denken valt hierbij aan afspraken over interne controle, accountantsverklaringen, vrijwaring voor eventuele schade die de Belastingdienst lijdt als (indirect) gevolg van bewust of onbewust verkeerd gebruik van de informatie door het ontvangende bestuursorgaan. In voorkomende gevallen zou tevens overwogen kunnen worden om in het convenant de mogelijkheid van uitsluiting voor de toekomst van het recht op gegevens op te nemen. De afspraken tussen de Douane en het informatie-ontvangende bestuursorgaan worden gemaakt door de Directeur douane. De afspraken ten aanzien van de uitwisseling van het sociaal-fiscaal nummer worden gemaakt door de Directeur ondernemingen Noord, indien nodig in overleg met de directeuren die tevens bij de informatieverstrekking zijn betrokken. De overige afspraken worden gecoördineerd door de Directeur particulieren, zo nodig in overleg met de directeuren die tevens bij de informatieverstrekking betrokken zijn.

De verantwoordelijke directeur draagt zorg voor registratie van de verstrekte informatie per ontvangend bestuursorgaan en de daaraan verbonden kosten. Met het informatie-ontvangende bestuursorgaan maakt de directeur afspraken over het terug melden van resultaten. Periodiek beziet de verantwoordelijke directeur het rendement van de informatieverstrekking bij het ontvangende bestuursorgaan in relatie tot de werklust voor de Belastingdienst. Zo nodig treedt hij in overleg om afspraken te herzien.

3.3 Geautomatiseerde informatieverstrekking

3.3.1 Verificatie en identificatie van persoonsgegevens

Geautomatiseerde informatieverstrekking uit de centrale bestanden vindt plaats aan de instellingen genoemde in de bijlagen 2A, 2B en 2C in de gevallen dat dit in deze bijlagen

door middel van een (A) is aangegeven. Voordat de Belastingdienst informatie verstrekt, wordt geverifieerd of het bestuursorgaan dat informatie vraagt wel het juiste SoFi-nummer heeft vermeld. Zo wordt voorkomen dat gegevens van een verkeerde persoon worden verstrekt.

Indien een bestuursorgaan niet over een SoFi-nummer beschikt, maar dit wel mag gebruiken, vindt voorafgaand aan de informatieverstrekking een geautomatiseerde identificatie plaats. Gegevens met betrekking tot naam, adres, woonplaats en geboortedatum worden vergeleken met de gegevens in het systeem Beheer van relaties. Indien een eenduidige identificatie mogelijk is, met andere woorden: indien maar één persoon voldoet aan de opgegeven persoonsgegevens, wordt een SoFi-nummer bij de opgegeven persoonsgegevens gevoegd. Indien geen eenduidige identificatie mogelijk is, met andere woorden: indien geen of meer dan één persoon voldoet aan de opgegeven persoonsgegevens, dient handmatige identificatie plaats te vinden. Hiervoor kan een beroep worden gedaan op de eenheden van de Belastingdienst.

3.3.2 Vragen van belastingplichtigen

De eenheden van de Belastingdienst zijn niet betrokken bij de geautomatiseerde informatieverstrekking uit centrale bestanden, maar kunnen naar aanleiding van deze informatieverstrekking wel door belastingplichtigen worden benaderd. Door fouten in de bestanden kan de Belastingdienst onjuiste informatie hebben verstrekt aan andere bestuursorganen. De eenheid gaat op verzoek van de belastingplichtige na of de informatie die aan een bestuursorgaan is verstrekt overeenkomt met de op de eenheid beschikbare informatie over de belastingplichtige. Daarnaast kan contact worden gezocht met het bestuursorgaan waaraan de informatie is verstrekt om het probleem van de belastingplichtige op te lossen. Indien de eenheid meent dat aan een bestuursorgaan verkeerde inkomensgegevens zijn verstrekt dan kan de eenheid op verzoek van de belastingplichtige het juiste belastbaar inkomen vaststellen en dit tevens aan het desbetreffende bestuursorgaan verstrekken.

3.3.3 Constateren van onterechte samenloop looninkomen en uitkering

De uitvoeringsinstellingen op het gebied van de sociale verzekeringen en de gemeentelijke sociale diensten controleren met behulp van informatie uit geautomatiseerde bestanden van de Belastingdienst of uitkeringsgerechtigden naast hun uitkering ten onrechte nog andere looninkomen hebben genoten. De Belastingdienst verstrekt in het geval dat onterechte samenloop wordt geconstateerd op geautomatiseerde wijze het loonbelastingnummer en de naam-, adres- en woonplaatsgegevens van de inhoudingsplichtige die het inkomen heeft uitbetaald.

4 Incidentele informatieverstrekking

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt omschreven hoe op een eenheid moet worden omgegaan met een incidenteel verzoek om informatie. Er zijn daarbij vier situaties te onderscheiden:

- a Er is sprake van een wettelijke plicht tot informatieverstrekking (zie hoofdstuk 4.2);
- b Een belastingplichtige verzoekt om informatie over zichzelf (zie hoofdstuk 4.3);
- c Een bestuursorgaan verzoekt om informatie (zie hoofdstuk 4.4);
- d Een (rechts)persoon verzoekt om informatie over een ander (zie hoofdstuk 4.5).

Hoofdstuk 4 is niet van toepassing op de informatieverstrekking aan bestuursorganen die in het kader van het strafrecht werkzaam zijn. Met betrekking tot het verstrekken van informatie ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten *en* het afleggen van getuigenverklaringen geeft hoofdstuk 6 regels.

Een verzoek om informatie moet schriftelijk worden ingediend. Een uitzondering op deze regel vormt de situatie dat een belastingplichtige mondeling om informatie over zichzelf verzoekt. Een dergelijk verzoek kan wel in behandeling worden genomen. De informatie

wordt schriftelijk verstrekt, tenzij er sprake is van statusinformatie (zie hoofdstuk 4.3.1). Onder statusinformatie wordt verstaan informatie over de stand van zaken van de afhandeling van aangiften, bezwaarschriften en verzoeken.

In dit hoofdstuk is verder aangegeven dat de verstrekking van informatie moet worden vastgelegd (zie hoofdstuk 4.6) en dat er afspraken moeten worden gemaakt over het melden van de resultaten van de informatieverstrekking (zie hoofdstuk 4.7).

4.2 Wettelijke plicht tot informatieverstrekking

De bestuursorganen waaraan op grond van een wettelijke verplichting informatie moet worden verstrekt zijn opgenomen in de bijlagen 2A, 2B en 2C. Op een eenheid wordt getoetst of het verzoek aan de in de bijlage opgenomen criteria voldoet.

Het kan voorkomen dat de gevraagde informatie niet is omschreven in de bijlagen. In dat geval gaat het hoofd van de eenheid na of de verstrekking valt binnen een wettelijke verplichting. Wel zal hij, indien de wettelijke bepaling daartoe ruimte biedt, een belangenafweging moeten maken (zie hoofdstuk 2.1.3). Als het hoofd van de eenheid na afweging van alle belangen van mening is dat de informatie, ondanks de wettelijke plicht waarop een beroep wordt gedaan, niet zou moeten worden verstrekt, legt hij het verzoek voor de Directeur AFZ. Indien het hoofd van de eenheid van mening is dat de informatie wel zou moeten worden verstrekt, maar er sprake lijkt van structurele informatieverstrekking legt hij het verzoek voor aan de directeur.

4.3 Belastingplichtige verzoekt om informatie over zichzelf

De volgende informatie kan zonder meer aan belastingplichtige worden verstrekt:

- De documenten die door een belastingplichtige zelf zijn aangeleverd, worden op verzoek van die belastingplichtige altijd aan hem openbaar gemaakt (door in kopie te verstrekken of ter inzage te geven);
- Het openbaar deel van een controlerapport wordt uit eigen beweging door de Belastingdienst aan belastingplichtige verstrekt;
- Op verzoek wordt aan een belastingplichtige altijd een verklaring over zijn vastgesteld of aangegeven inkomen en vermogen afgegeven. Daartoe kan het formulier Inkomstenbelasting nr. 60 (zie bijlage 3) worden gebruikt. Gegevens van de echtgenoot/partner worden alleen ingevuld als daar nadrukkelijk om is gevraagd en de echtgenoot/partner daar een machtiging voor heeft verleend;
- Op verzoek kan een schriftelijke verklaring, inhoudende dat een belastingplichtige geen belastingschuld (meer) heeft, worden afgegeven aan die belastingplichtige. Ook kan, als dat in overeenstemming is met de werkelijkheid, op verzoek een schriftelijke verklaring aan de belastingplichtige worden afgegeven waaruit blijkt dat in het verleden voor wat betreft de invordering zich geen moeilijkheden hebben voorgedaan. Op die verklaringen wordt aangegeven dat het een weergave is van de situatie op dat moment.

Indien iemand zich in persoon vervoegt met een vraag om informatie dient hij zijn identiteit aan te tonen. Bij het verstrekken van informatie aan belastingplichtige zelf is bijvoorbeeld een rijbewijs voldoende ter identificatie. Aan het verstrekken van een SoFi-nummer zijn zwaardere eisen gesteld. Verwezen wordt naar hoofdstuk 2.8. Op telefonisch verzoek van een belastingplichtige en in reactie op een fax wordt slechts statusinformatie ter zake van de eigen aangifte verstrekt. Andere informatie mag alleen schriftelijk worden verzonden naar het bij de Belastingdienst bekende postadres.

Voor de behandeling van verzoeken waarin een belastingplichtige met een beroep op de WOB nog andere informatie over zichzelf vraagt, wordt verwezen naar hoofdstuk 2.5.

4.4 Een bestuursorgaan verzoekt om informatie

Als een bestuursorgaan een eenheid om informatie verzoekt moet eerst bekeken worden of dit bestuursorgaan is opgenomen in de relevante bijlage (zie hoofdstuk 3 en de bijlagen 2A, 2B en 2C). Als dat het geval is, wordt het verzoek getoetst aan de in de bijlage opgenomen

criteria. Als het bestuursorgaan niet is opgenomen in bijlage 2A, 2B of 2C, of indien het verzoek niet voldoet aan de in de bijlagen vermelde criteria, wordt het verzoek voorgelegd aan het hoofd van de eenheid. Het hoofd van de eenheid toetst het verzoek aan het uitgangspunt van hoofdstuk 2.2., waarbij tevens wordt beoordeeld of de gevraagde informatie een gegeneerd gegeven is als bedoeld in hoofdstuk 2.1.2. Indien het voorgaande geen belemmering vormt om aan het verzoek tegemoet te komen, vindt nog een toets plaats aan de voorwaarden genoemd in hoofdstuk 4.4.1. tot en met 4.4.4. De beslissing op het verzoek wordt schriftelijk medegedeeld. Een afwijzing geschiedt onder opgaaf van redenen.

4.4.1 Een schriftelijk en duidelijk verzoek

Het uitgangspunt is dat uitsluitend schriftelijke verzoeken om informatie in behandeling worden genomen. Het is in uitzonderingssituaties mogelijk dat een bestuursorgaan telefonisch informatie vraagt, die telefonisch moet worden verstrekt. Het is dan noodzakelijk dat er op de eenheid zekerheid bestaat dat de informatie daadwerkelijk terecht komt bij het verzoekende bestuursorgaan. Dit kan door terug te bellen naar een centraal nummer van het bestuursorgaan.

Een verzoek om informatie aan een eenheid moet betrekking hebben op een specifieke aangelegenheid. In elk verzoek om informatie moet duidelijk aangegeven zijn welk bestuursorgaan om informatie vraagt en voor welk doel de informatie gebruikt zal worden. De gevraagde informatie kan in zijn algemeenheid slechts dienen voor de verificatie van de gegevens die bij het andere bestuursorgaan reeds bekend zijn (zie hoofdstuk 3.1.). Bovendien moet vaststaan dat geheimhouding van de informatie bij het informatie-ontvangende bestuursorgaan is gewaarborgd. De eenheid vraagt om een nadere toelichting indien deze gegevens ontbreken, dan wel niet voldoende duidelijk zijn. Het verzoek wordt afgewezen, met een verwijzing naar de fiscale geheimhoudingsplicht, als die nadere gegevens uitblijven of de toelichting onvoldoende duidelijk maakt voor welk doel de informatie wordt gevraagd.

Het incidenteel verstrekken van informatie door de eenheid mag geen structureel karakter krijgen. Uit organisatorisch oogpunt wordt daar op de eenheid uitdrukkelijk voor gewaakt. Verzoeken die naar men vermoedt over structurele informatieverstrekking gaan worden voorgelegd aan de directeur.

4.4.2 Tijdsbeslag

Het hoofd van de eenheid houdt bij de beoordeling van een verzoek rekening met het tijdsbeslag op de Belastingdienst. Het is van belang dat acht wordt geslagen op de omvang van de werkzaamheden die gepaard gaan met het verstrekken van informatie. Het verzoek om informatie mag in beginsel geen speciaal daarop gericht onderzoek van de Belastingdienst tot gevolg hebben. Indien het verzoek volgens het hoofd van de eenheid leidt tot een onevenredig groot beslag op de eenheid, legt hij het verzoek voor aan de directeur, waarna de directeur beslist of tot informatieverstrekking wordt overgegaan.

4.4.3 Eigen mogelijkheden verzoekend bestuursorgaan

Het hoofd van de eenheid beoordeelt bij elk verzoek eerst of het verzoekende bestuursorgaan zelf de informatie elders kan verkrijgen. De verzoeker zal in de eerste plaats zelf maatregelen moeten nemen om de benodigde informatie te verzamelen. Medewerking van de Belastingdienst komt pas aan de orde als verzoeker geen reële andere middelen ten dienste staan.

4.4.4 Verhouding informatie en doel verzoek

Aan een verzoek om informatie wordt niet of slechts ten dele voldaan indien er naar het oordeel van het hoofd van de eenheid meer wordt gevraagd dan nodig is voor het doel waarvoor de informatie wordt gevraagd.

4.5 Een (rechts)persoon verzoekt om informatie over een ander

4.5.1 Omzetbelasting

In het kader van de intracommunautaire transacties kan een ondernemer de Belastingdienst verzoeken *een hem bekende* combinatie van een OB-nummer en de n.a.w.-gegevens van een buitenlandse ondernemer te verifiëren. Ten behoeve van binnenlandse transacties kan aan een ondernemer informatie worden verstrekt over het ondernemerschap van een derde, het aanwezig zijn van een vaste inrichting in Nederland etc., mits dit voor de uitvoering van de belastingwet van belang is.

4.5.2 Verstrekken SoFi-nummer

In bepaalde gevallen kan een SoFi-nummer worden verstrekt aan een inhoudingsplichtige. Verwezen wordt naar de bijlagen 2B en 7.

4.5.3 Artikel 23, tweede lid, AWR

Artikel 23 AWR bepaalt dat degene van wie inkomens- of vermogensbestanddelen zijn begrepen in het voorwerp van de belasting waarop de aanslag of de voor bezwaar vatbare beschikking van een derde betrekking heeft, zelfstandig de mogelijkheid van bezwaar heeft. Het tweede lid bepaalt dat de inspecteur de hiervoor bedoelde belanghebbende desgevraagd op de hoogte moet stellen van de gegevens met betrekking tot de aanslag of de beschikking voor zover deze gegevens voor het maken van bezwaar redelijkerwijs van belang kunnen worden geacht.

4.5.4 Informatieverstrekking aan de curator

In bepaalde gevallen kan een curator in een faillissement informatie verkrijgen ten behoeve van de aansprakelijkstelling van bestuurders. Verwezen wordt naar artikel 36, paragraaf 1, lid 4, van de Leidraad Invordering.

4.5.5 Informatieverstrekking aan aansprakelijkgestelden

Op grond van artikel 50, derde lid, van de Invorderingswet moet de ontvanger de aansprakelijkgestelde desgevraagd op de hoogte stellen van de gegevens met betrekking tot de belastingaanslag waarvoor hij aansprakelijk is gesteld. Een dergelijke informatieplicht bestaat echter niet met betrekking tot gegevens die geen rechtstreeks verband houden met de belastingaanslag. Verwezen wordt naar artikel 49, paragraaf 2, lid 6, van de Leidraad Invordering.

4.5.6 Overige gevallen

Dit voorschrift verleent geen ontheffing van de geheimhoudingsplicht voor andere gevallen dan hiervoor genoemd. Indien het hoofd van de eenheid, naar aanleiding van een verzoek van een particulier of rechtspersoon om informatie over een derde, van mening is dat er een belang is om toch over te gaan tot het verstrekken van informatie, legt hij het verzoek met advies ter beslissing voor aan de Directeur AFZ.

Voor de behandeling van verzoeken waarin iemand met een beroep op de WOB de openbaarmaking van een document over een derde verzoekt wordt verwezen naar hoofdstuk 2.5.

4.6 Schriftelijk vastleggen van verstrekte informatie

Indien het hoofd van de eenheid informatie verstrekt aan een belastingplichtige vindt schriftelijke vastlegging plaats, bijvoorbeeld in het dossier van de belastingplichtige.

Bij informatieverstrekking aan bestuursorganen vindt eveneens registratie van de verstrekte informatie plaats. Daarnaast worden de daarvoor gemaakte kosten geregistreerd.

4.7 Melden van resultaten

Met de bestuursorganen waaraan informatie wordt verstrekt worden afspraken gemaakt

over het melden van de resultaten van de informatie-verstrekking.

5 Informatieverstrekking op initiatief van de belastingdienst

5.1 Inleiding

Op grond van de WPR is het op eigen initiatief verstrekken van informatie uit een persoonsregistratie aan anderen dan de natuurlijk persoon op wie de informatie betrekking heeft niet toegestaan (zie hoofdstuk 2.4). Dit heeft tot gevolg dat de Belastingdienst vrij zelden op eigen initiatief informatie kan verstrekken, aangezien veel van de informatie in persoonsregistraties aanwezig is. Voor informatie die slechts in de legger of een dossier aanwezig is, bestaat deze mogelijkheid tot informatieverstrekking wel. Een legger of een dossier op een eenheid valt niet onder het begrip persoonsregistratie in de zin van de WPR. De spontaan te verstrekken informatie uit de legger mag echter geen informatie zijn die afkomstig is uit een persoonsregistratie en die bijvoorbeeld slechts in afschrift in de legger aanwezig is. Voor het vastleggen van de verstrekte informatie en het melden van resultaten wordt verwezen naar hoofdstuk 4.6 en 4.7.

5.2 Aan belastingplichtige zelf

De hiervoor onder hoofdstuk 5.1 genoemde beperking uit de WPR met betrekking tot informatieverstrekking uit een persoonsregistratie speelt bij informatieverstrekking aan belastingplichtige geen rol. De Belastingdienst kan op eigen initiatief zonder meer informatie over een belastingplichtige aan die belastingplichtige zelf verstrekken of aan zijn gemachtigde voor zover de machtiging reikt. Zo wordt het openbaar deel van het controlerapport spontaan aan belastingplichtige verstrekt (zie hoofdstuk 4.3.1).

5.3 Aan bestuursorganen

Informatieverstrekking op eigen initiatief is alleen mogelijk indien deze informatieverstrekking in overeenstemming is met de uitgangspunten van hoofdstuk 2.2. Bovendien wordt voor spontane gegevensverstrekking zonder titel in enigerlei vorm in dit voorschrift geen ontheffing verleend. Een titel vormt het feit dat de te verstrekken informatie alsmede het bestuurs-orgaan waaraan de informatie verstrekt gaat worden, opgenomen zijn in de bijlagen 2A, 2B of 2C van het voorschrift. Ook is het mogelijk dat er een (aparte) ontheffing van de geheimhoudingsplicht is verleend in het kader van een convenant tussen de Belastingdienst en het informatie-verkrijgende bestuursorgaan. (zie ook de samenwerkingsvoorschriften opgenomen in bijlage 6 en in Belastingen Algemeen nr. 15.70.00. en nr. 15.90.00.). De informatie mag niet afkomstig zijn uit een persoonsregistratie (zie hoofdstuk 2.4.1 en 5.1). Een voorstel om spontaan informatie te verstrekken wordt ter beslissing voorgelegd aan het hoofd van een eenheid, waarbij het belang bij de informatieverstrekking moet worden aangegeven. Spontane informatieverstrekking blijft achterwege bij een te gering financieel belang. Ook moet worden voorkomen dat informatie wordt verstrekt zonder dat het enig effect heeft, bijvoorbeeld omdat het informatie-ontvangende bestuursorgaan niet de capaciteit heeft deze te verwerken of het beleidsmatig niet opportuun acht om maatregelen te nemen.

6 Bijzondere onderwerpen

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat een aantal bijzondere onderwerpen op het gebied van het strafrecht en het civiele recht. Aan de orde komen onder meer het afleggen van getuigenverklaringen, de aangifte van strafbare feiten en het verstrekken van informatie aan opsporingsdiensten. De

in dit hoofdstuk genoemde artikelen 160, 161 en 162 van het WvSv zijn opgenomen in bijlage 4.

6.2 Oproep tot het afleggen van een getuigenverklaring

6.2.1 Verschoningsrecht algemeen

Een ambtenaar die wordt opgeroepen om als getuige mededeling te doen over aangelegenheden die hem bekend zijn geworden bij de uitoefening van zijn werkzaamheden, moet voor de rechter verschijnen. Als hem over hetgeen hem wordt gevraagd geheimhouding is opgelegd, moet hij zich in een aantal gevallen met een beroep op zijn wettelijke plicht tot geheimhouding verschonen. Het verschoningsrecht is neergelegd in artikel 191 van het WvBRv en artikel 218 van het WvSv. Deze artikelen zijn opgenomen in bijlage 5.

6.2.2 Verschoningsrecht in straf- en administratiefrechtelijke zaken

In strafzaken die enkel het gevolg zijn van overtredingen van de belastingwetgeving of een andere wet waarvoor ambtenaren van de Belastingdienst bevoegd zijn (zie het boekwerk Niet-Fiscale Douanevoorschriften) geldt dat het afleggen van een getuigenis valt onder de uitvoering van die wet. De ambtenaar kan zich niet verschonen en kan zonder ontheffing een getuigenverklaring afleggen.

Bij oproeping als getuige of deskundige in een strafzaak of administratiefrechtelijke zaak die niet alleen het gevolg is van een overtreding van de belastingwetgeving of een andere wet waarvoor de Belastingdienst bevoegd is, beslist de contactambtenaar of de ambtenaar zich al dan niet moet beroepen op zijn verschoningsrecht. In het geval een FIOD-medewerker als getuige of deskundige wordt opgeroepen beslist het hoofd van de desbetreffende FIOD-vestiging. Opmerking verdient in dit verband dat geen beroep op het verschoningsrecht moet worden gedaan als het een zaak betreft waarvan ingevolge het bepaalde in hoofdstuk 6.3 aangifte is gedaan.

6.2.3 Verschoningsrecht in civiele zaken

Door de Hoge Raad is in 1991 (beschikking van 8 november 1991, NJ 1992, 277) uitgemaakt dat een ambtenaar van de Belastingdienst een verschoningsrecht heeft met betrekking tot alle gegevens welke onder de fiscale geheimhoudingsplicht vallen. In deze beschikking heeft de Hoge Raad aangegeven dat de strekking van de fiscale geheimhoudingsplicht tot gevolg heeft dat de woorden "een ander" in die fiscale geheimhoudingsbepaling zien op ieder ander dan degene tot wie het in dat artikel vervatte verbod zich richt. De Hoge Raad is van mening dat de fiscale geheimhoudingsplicht zijn rechtvaardiging vindt in het algemeen belang. Het publiek (belastingplichtigen) moet niet van het verstrekken van inlichtingen en bescheiden aan de Belastingdienst worden weerhouden door de vrees dat die gegevens voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt dan voor een juiste en doelmatige uitvoering van de aan de Belastingdienst opgedragen taak. Daarnaast heeft de Hoge Raad aangegeven dat het er daarbij niet toe doet of een belastingplichtige om wiens gegevens het gaat toestemming heeft gegeven aan de Belastingdienst om die gegevens verder te verstrekken. Met andere woorden: het algemeen belang bij de fiscale geheimhouding prevaleert boven het individuele belang van betrokkenen.

Uit het arrest van de Hoge Raad van 21 februari 1997 (Vakstudie Nieuws 1997, blz.1296) blijkt echter dat de ambtenaar van de Belastingdienst die als getuige in een civiele procedure wordt opgeroepen niet het recht heeft zich *bij voorbaat*, dus nog zonder dat hem vragen zijn gesteld, op zijn verschoningsrecht te beroepen. Hij zal van vraag tot vraag moeten beoordelen of hij een antwoord kan geven zonder zijn fiscale geheimhoudingsplicht

te schenden.

Uit het arrest kan worden afgeleid dat bij vragen van organisatorische aard het verschoningsrecht niet snel met kans op succes kan worden ingeroepen. Een vraag van organisatorische aard is bijvoorbeeld de vraag óf er gesprekken tussen de Belastingdienst en de belastingadviseur hebben plaatsgevonden. Overigens geeft de Hoge Raad in dit arrest enige voorbeelden van onderwerpen die wél onder het verschoningsrecht vallen: de inhoud van de betrokken belastingaanslagen, de resultaten van enig door de Belastingdienst ter zake van die aanslagen ingesteld onderzoek en punten van geschil tussen belastingplichtige en de Belastingdienst.

Omdat het niet helder is op welke vragen wel en op welke vragen niet als getuige kan worden ingegaan dient elke in een civiele procedure als getuige opgeroepen ambtenaar van de Belastingdienst vóóraf contact op te nemen met de directie AFZ. Ook in de situatie dat het hoofd van een eenheid van mening is dat er een bijzonder belang is om geen beroep op het verschoningsrecht te doen en over te gaan tot het afleggen van een getuigenverklaring, legt hij de zaak voor aan AFZ. Opmerking verdient dat bij een civiele procedure in het kader van de uitvoering van de Invorderingswet 1990 (bijvoorbeeld op grond van artikel 49 Invorderingswet) een beroep op dat verschoningsrecht niet aan de orde kan zijn. Voor een dergelijke procedure geldt dat er sprake is van uitvoering van Invorderingswet 1990, zodat het afleggen van een getuigenverklaring valt onder de uitvoering van die wet.

6.2.4 Verschoningsrecht in het buitenland/rogatoire commissies hier te lande

Bij een oproep om als getuige/deskundige in het buitenland te verschijnen dient contact te worden opgenomen met de Directie AFZ, afdeling Wederzijdse Bijstand (zie onder meer hoofdstuk 3.2.6. van het Voorschrift Wederzijdse Bijstand Douane). Daarin is aangegeven hoe in de verschillende voorkomende situaties moet worden gehandeld.

6.3 Aangifte van strafbare feiten

6.3.1 Wettelijke aangifteplicht voor zeer ernstige misdrijven

Een ieder is verplicht van de zeer ernstige misdrijven als genoemd in artikel 160 Sv aangifte te doen bij de politie. De belastingambtenaar is voor het doen van aangifte op grond van artikel 160 Sv ontheven van de geheimhoudingsplicht. Dergelijke ernstige misdrijven zijn bijvoorbeeld misdrijven tegen de staat of de koninklijke waardigheid, tegen het leven gericht of mensenroof of verkrachting.

6.3.2 Wettelijke aangifteplicht voor ambtsmisdrijven

In de gevallen genoemd in artikel 162, eerste lid, WvSv bestaat voor een ambtenaar de verplichting om aangifte te doen bij de officier van justitie of één van zijn hulpofficieren van bepaalde misdrijven (ambtsmisdrijven). Dit is de zogenaamde actieve aangifteplicht. Eén van de voorbeelden van een ambtsmisdrijf is het aannemen van steekpenningen door een ambtenaar (art. 362 WvSr). Hierbij is van belang dat in het strafrecht "de ambtenaar" ruim is omschreven (zie art. 84 Sr) en ook verkozen personen daaronder worden begrepen.

Als een ambtenaar van de Belastingdienst bij het vervullen van zijn taak het vermoeden heeft of kennis krijgt van een dergelijk misdrijf, legt hij de zaak, door tussenkomst van het hoofd van de eenheid, met advies voor aan het hoofd van de FIOD. Het hoofd van de FIOD gaat over tot het doen van aangifte als ook hij dat misdrijf vermoedt.

6.3.3 De bevoegdheid tot het doen van aangifte

Een ieder is, op grond van artikel 161 van het WvSv bevoegd, maar niet verplicht, bij de politie aangifte te doen van andere strafbare feiten. In het geval een ambtenaar van de Belastingdienst in de uitoefening van zijn functie van een strafbaar feit niet vallend onder de artikelen 160 of 162 van het WvSv op de hoogte komt, legt hij die zaak door tussenkomst van het hoofd van de eenheid voor aan:

a het hoofd van de FIOD, als het feit gepleegd is door een ambtenaar;

b de contactambtenaar in de overige gevallen.

Het hoofd van de FIOD, respectievelijk de contactambtenaar, doet van de volgende delicten in ieder geval aangifte:

- delicten in de vermogensrechtelijke sfeer (diefstal, oplichting, verduistering, heling e.d.) wanneer het met het delict gemoeide financiële belang een bedrag van f 50.000,- te boven gaat.
- delicten die een (in)directe bedreiging vormen voor de (geestelijke) volksgezondheid en die een bedrijfsmatig karakter hebben. Van het produceren of verhandelen van kinderporno en het bedrijfsmatig kweken van hennep of de handel in harddrugs wordt in alle gevallen aangifte gedaan.
- paspoortfraude.
- het aannemen of betalen van steekpenningen, mits er sprake is van een misdrijf in de zin van het WvSr.
- bedreiging of mishandeling van belastingdienstambtenaren.
- misdrijven ter zake waarvan de belastingplichtige door de Nederlandse strafrechter kan worden veroordeeld en waarvoor in de belastingaangifte een aftrekpost is opgevoerd, die, na een onherroepelijke veroordeling dan wel transactie, op grond van de aftrekbeperking genoemd in de artikelen 8a, eerste lid, onderdelen c of d, en 36, eerste lid, onderdelen m of n van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, kan worden geweigerd. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij het bedrijfsmatig kweken van hennep.

Ten aanzien van andere delicten beslist het hoofd van de FIOD, respectievelijk de contactambtenaar, of aangifte wordt gedaan. In daartoe aanleiding gevende gevallen (zie hoofdstuk 2.2.2) legt het hoofd van de FIOD c.q. de contactambtenaar de zaak voor aan de Directeur AFZ, alvorens aangifte te doen.

6.3.4 Ongeoorloofd handelen door medewerkers van de Belastingdienst

Als een ambtenaar van de Belastingdienst bij het vervullen van zijn taak het vermoeden heeft of kennis krijgt van een mogelijke overtreding van disciplinaire en/of strafrechtelijke normen door een collega, wordt gehandeld conform de 'Gedragsslijn bij strafbare feiten begaan door ambtenaren van de Belastingdienst in functie', beschikking van 10 mei 1993, nr. AFZ93/3732 (boekwerk Belastingen Algemeen nr. 18.00.10).

6.4 Informatieverstrekking aan opsporingsinstanties

6.4.1 Wettelijke plicht tot informatieverstrekking aan de officier van justitie

Op grond van het tweede lid van artikel 162 van het WvSv moeten aan de officier van justitie desgevraagd inlichtingen worden verstrekt omtrent strafbare feiten met de opsporing waarvan ambtenaren van de Belastingdienst niet zijn belast maar waarvan zij bij de uitvoering van hun werkzaamheden kennis hebben genomen. Dit is de zogenaamde passieve informatieplicht. De hoofden van de eenheden en van de vestigingen van de FIOD kunnen in dit kader op schriftelijk verzoek van de officier van justitie bij hen beschikbare informatie verstrekken voor zover deze van belang is voor de opsporing en/of vervolging van een strafbaar feit. Ten overvloede wordt in dit kader opgemerkt dat informatie omtrent strafbare feiten waarvoor de ambtenaar van de Belastingdienst wél opsporingsbevoegdheid bezit zonder meer aan de officier van justitie kan worden verstrekt.

6.4.2 Wettelijke plicht tot informatieverstrekking in het kader van een SFO

Een rechter-commissaris kan in geval van verdenking van bepaalde strafbare feiten (geldboete vijfde categorie) een strafrechtelijk financieel onderzoek (SFO) instellen. Dit gebeurt naar aanleiding van een met redenen omklede vordering van de officier van justitie, bij machtiging. Ten behoeve van een SFO kan op basis van artikel 126a WvSv bepaalde informatie aan de Belastingdienst worden gevraagd. Het hoofd van een eenheid respectievelijk de FIOD-vestiging kan in dit kader op schriftelijk verzoek van de officier van justitie aan de met het SFO belaste opsporingsambtenaar informatie verstrekken, mits deze een afschrift van de machtiging SFO toont.

Om in het kader van de ontnemingswetgeving tot een goede afstemming te komen tussen de officier van justitie en de Belastingdienst is het nodig dat de officier van justitie in een zo vroeg mogelijk stadium in contact treedt met de Belastingdienst. In overeenstemming met het Besluit van 1 december 1997, nr. AFZ97/2041M, neemt de officier van justitie in zaken met beduidende maatschappelijke impact contact op met de Directeur AFZ. In andere gevallen zal de officier van justitie zich wenden tot de fraudecoördinator van de desbetreffende eenheid. In overleg tussen de officier van justitie en de (plv) Directeur AFZ respectievelijk de fraudecoördinator wordt bezien of het fiscale traject, het strafrechtelijke traject dan wel een combinatie van beide trajecten wordt gekozen voor de afoming van de criminele winsten. De (plv) Directeur AFZ en de fraudecoördinator zijn ten behoeve van dit overleg van de geheimhoudingsplicht ontheven.

6.4.3 Wet melding ongebruikelijke transacties (MOT)/witwassen van misdadagelden

Het hoofd van de eenheid verstrekt desgevraagd aan de medewerker van de belastingdienst/ FIOD, die werkzaam is bij de Centrale Recherche Informatie- dienst (CRI), informatie, welke van belang kan zijn in het kader van zogenaamde verdachte financiële transacties en in het kader van meldingen van buitenlandse meldpunten. Verder verstrekt het hoofd van de eenheid desgevraagd aan de medewerker van de Belastingdienst/FIOD in het kader van een strafrechtelijk onderzoek de informatie welke nodig is voor de beantwoording van informatieverzoeken van Interpol en buitenlandse liaisons.

Het hoofd van de eenheid verstrekt desgevraagd aan de medewerker van de Belastingdienst die gedetacheerd is bij het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (M.O.T.) informatie die het M.O.T. nodig heeft om ten aanzien van gemelde ongebruikelijke transacties te kunnen beoordelen of er sprake is van een verdachte transactie. Voor deze informatieverstrekking is hij van zijn geheimhoudingsplicht ontheven. De waarborgen bij deze informatieverstrekking zijn vastgelegd in het samenwerkingsconvenant Belastingdienst-MOT.

6.4.4 Informatieverstrekking aan de opsporingsambtenaren van de Gemeentelijke Sociale Diensten, van de uitvoeringsinstellingen sociale verzekeringen en van de Dienst recherche zaken van VROM

Het hoofd van de eenheid verstrekt op schriftelijk verzoek, met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 2.1.3 aan de opsporingsambtenaren van de Gemeentelijke Sociale Diensten, van de erkende uitvoeringsinstellingen sociale verzekeringen en van de Dienst recherche zaken van VROM de informatie die van belang kan zijn in het kader van de handhaving van respectievelijk de Algemene bijstandswet, de Organisatiewet sociale verzekeringen, de Wet individuele huursubsidie en de diverse beschikkingen in verband met bijdragen voor de eigen woning.

Indien informatie is verstrekt, vindt schriftelijke vastlegging plaats, bijvoorbeeld in de legger van de betrokken belastingplichtige. Het hoofd van de FIOD wordt van de verstrekking in kennis gesteld.

6.4.5 Overige gevallen

Voor informatieverstrekking aan opsporingsinstanties in andere gevallen dan genoemd in hoofdstuk 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3 en 6.4.4 verleent dit voorschrift geen ontheffing. Indien het hoofd van de eenheid respectievelijk de FIOD-vestiging van mening is dat er een maatschappelijk belang is om toch tot informatieverstrekking over te gaan legt hij de zaak met advies voor aan het hoofd van de FIOD. Dit geldt ook voor verzoeken om informatie door een medewerker van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Verzoeken om informatieverstrekking voor vooronderzoeken gericht op segmenten van de samenleving, waarbij nog geen vermoeden bestaat van aanwijsbare strafbare feiten (een verkennend strafrechtelijk onderzoek) worden altijd voorgelegd aan de Directeur AFZ.

Indien tot informatieverstrekking wordt besloten, is degene die over de informatie beschikt van zijn geheimhoudingsplicht ontheven.

6.4.6 Schriftelijk vastleggen van verstrekte informatie

Indien informatie is verstrekt vindt schriftelijke vastlegging plaats, bijvoorbeeld in de legger van de betrokken belastingplichtige.

6.5 Informatieverstrekking aan en binnen samenwerkingsverbanden

De Belastingdienst werkt samen met andere instanties met een publiekrechtelijke taak. De samenwerking moet bijdragen aan de vervulling van (één van) de kerntaken van de Belastingdienst: de heffing en de invordering van belastingen (in ruime zin), de controle en het toezicht op fiscale en douane-verplichtingen, de opsporing van fiscale en douanedelicten en de in niet-fiscale wetgeving aan de Belastingdienst opgedragen taken. Het kader, waarbinnen de samenwerking met andere instanties plaatsvindt, is vastgesteld in afzonderlijke voorschriften (opgenomen in bijlage 6 en in Belastingen Algemeen nr. 15.70.00. en nr. 15.90.00.). In deze voorschriften wordt onder meer bepaald dat aan elke vorm van samenwerking met andere instanties een convenant ten grondslag ligt. In een dergelijk convenant moet met betrekking tot de verstrekking van informatie door de Belastingdienst en het gebruik van informatie het volgende worden geregeld:

- a de Belastingdienst verstrekt aan het samenwerkingsverband de in het convenant gespecificeerde informatie. Deze in het convenant gespecificeerde informatie omvat niet meer dan de informatie die op grond van het onderhavige voorschrift aan elk van de in het samenwerkingsverband deelnemende instanties op verzoek zou worden verstrekt;
- b de medewerkers van de Belastingdienst, die in het samenwerkingsverband werkzaam zijn, vorderen ten behoeve van het samenwerkingsverband van belasting-, inhoudings- en administratieplichtigen geen andere gegevens dan die, welke de Belastingdienst op grond van het gestelde sub a aan het samenwerkingsverband verstrekt;
- c het beheer en de beveiliging van door het samenwerkingsverband opgebouwde informatieverzamelingen dienen te voldoen aan de dienaangaande binnen de Belastingdienst geldende normen;
- d het samenwerkingsverband maakt informatie nopens een persoon of zaken van personen of lichamen niet verder bekend dan noodzakelijk is ter bereiking van de doelstelling van het samenwerkingsverband;
- e de door het samenwerkingsverband opgebouwde informatieverzamelingen worden bij beëindiging van de samenwerking overgedragen aan één van de in het samenwerkingsverband deelnemende instanties. Deze instantie draagt ervoor zorg dat de informatie na beëindiging van het samenwerkingsverband niet voor een ander doel wordt gebruikt dan het doel, waarvoor de informatieverzamelingen zijn aangelegd.

In de eerder genoemde voorschriften inzake de samenwerking met andere instanties wordt tevens bepaald dat samenwerkingsconvenanten steeds ter goedkeuring worden voorgelegd aan het naast hogere niveau in de Belastingdienst.

6.6 Inzage proces-verbaal

De artikelen 30 tot en met 34 van het WvSv regelen de rechten van de verdachte met betrekking tot het kennis nemen van de processtukken. In dat verband heeft ook de verdachte in fiscale zaken (zie bijvoorbeeld artikel 31 WvSv) of zijn raadsman recht op kennisneming van het proces-verbaal van zijn verhoor. De verdachte kan niet alleen processtukken inzien maar kan er ook aantekeningen over maken. Kopieën van een proces-verbaal worden op aanvraag zo spoedig als dit mogelijk is verstrekt. Deze worden dan tegen ontvangstbevestiging afgegeven of aangetekend verzonden.

Een verzoek aan de Belastingdienst om inzage in een proces-verbaal wordt, behoudens in het geval dat het proces-verbaal is opgemaakt door de FIOD, ter beoordeling voorgelegd aan de contactambtenaar die beslist of er inzage kan worden verleend. Indien het proces-verbaal is opgemaakt door de FIOD wordt het verzoek overgedragen aan het hoofd van de FIOD-vestiging. In zaken waarbij de officier van justitie het onderzoek leidt of waarbij het proces-verbaal aan hem is ingezonden bepaalt deze of inzage wordt verleend. Is dit het geval, dan draagt de contactambtenaar respectievelijk het hoofd van de FIOD-vestiging het verzoek onmiddellijk over aan die officier van justitie.

Indien een proces-verbaal niet wordt ingezonden aan het Openbaar Ministerie, maar wel

mede de grondslag voor de motivering van een op te leggen bestuurlijke boete vormt, stelt de Belastingdienst belastingplichtige op zijn verzoek in kennis van de onderdelen uit het proces-verbaal die van belang zijn voor die bestuurlijke boete. Het proces-verbaal wordt dan geanonimiseerd voor wat betreft gegevens van derden. De contactambtenaar wordt betrokken bij zo'n verzoek omdat hij op de hoogte is van de stand van zaken met betrekking tot de afdoening van het proces-verbaal.

7 Overgangs- en slotbepalingen

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 1993 en kan worden aangehaald als: Voorschrift informatieverstrekking 1993 (VIV 1993).

De instructie informatieverstrekking (IIV), vastgesteld op 16 december 1982, nr. 582-26319 en de instructie informatieverstrekking Douane (IIVD), vastgesteld op 3 april 1989, nr. AFZ89-993 worden op diezelfde datum ingetrokken.

Verzoeken waarop op 1 januari 1993 nog niet is beslist, worden behandeld volgens het VIV 1993.

De Staatssecretaris van Financiën,
Drs. M.J.J. VAN AMELSVOORT.

Bijlage 3

Bijlage 2a bij het VIV 1993: Douane

Informatie aan: **1 Algemene Inspectiedienst (AID)**

Soort informatie: Onregelmatigheden terzake van de in- uit- en doorvoer van vogels
Doel: Handhaving van het verbod
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 7 van het Vs. Vogelwet (NFD-III-A, nr. 10.00.00)

2 Algemene Inspectiedienst (AID)

Soort informatie: Onregelmatigheden ter zake van de in- uit- en doorvoer van beschermde uitheemse dier- en plantensoorten
Doel: Handhaving van het verbod
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 15 van het Vs. Bedreigde uitheemse dier- en plantesoorten (NFD-III-A, nr. 20.00.00)

3 Ambtenaren van de Algemene Rekenkamer (AR)

Soort informatie: Alle van belang zijnde/gewenste informatie
Doel: Onderzoek AR
Wettelijke basis: Art. 54 Comptabiliteitswet
Wijze: H
Bijzonderheden: Info wordt i.h.a. persoonlijk door de ambtenaren van de AR gevraagd.

4 Centrale Recherche Informatiedienst

Soort informatie: Gegevens ter zake van de invoer van wapens en munitie
Doel: Signalering en informatieverstrekking t.b.v. de handhaving van de Wet wapens en munitie
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 17 en 18 van het Vs. Wapens en munitie (NFD-IV-A, nr. 160.00.00)

5 Verdovende Middelen Centrale/Centrale Recherche Informatiedienst (CRI)

Soort informatie: Gegevens ter zake van de in- uit- en doorvoer van verdovende middelen
Doel: Signaleren ter zake van de in- uit en doorvoer van verdovende middelen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 16 van het Vs. Opiumwet (NFD-IV-A, nr. 20.00.00)

6 Dienst Wegverkeer

Soort informatie: Gegevens ter zake van de invoer van personenauto's en motorrijwielen
Doel: Controle van het kentekenregister en controle op mogelijke diefstal en frauduleuze in-, uit-, en doorvoer van auto's
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 9 en 13 van het Vs. Wegenverkeerswet (NFD-IV-A, nr. 70.00.00)

7 Directie Noordzee van Rijkswaterstaat

Soort informatie: Melding risico lozing in zee
Doel: Overleg over te nemen maatregelen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 6 Vs. Wet verontreiniging Zeewater (NFD-III-A, nr. 40.00.00)

8 Directie Stralenscherming van het Ministerie van VROM

Soort informatie: Signalering onregelmatig binnenbrengen van stralingsgevaarlijke stoffen
Doel: Voorkoming ongewenste straling
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 6 en 7 van het Vs. Kernenergiewet (NFD-III-A, nr. 70.00.00)

9 Directoraat-Generaal van de Scheepvaart van het Ministerie van V&W

Soort informatie: Gegevens m.b.t. de nationaliteit van Nederlandse en vreemde schepen
Doel: Controle van de juistheid van de zeebrief
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 11 van het Vs. Zeebrievenwet (NFD-IV-A, nr. 90.00.00)

10 Economische Controle Dienst (ECD)

Soort informatie: Gegevens over de in-, uit- en doorvoer van goederen, die aan handelspolitieke maatregelen zijn onderworpen
Doel: Handhaving van de in-, uit- en doorvoerverboden
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 132 van het Vs. In- en uitvoerwet (NFD-I-A, nr. 10.00.00)

11 Economische Controle Dienst (ECD)

Soort informatie: Gegevens van de invoer van mogelijke namaakartikelen
Doel: Signalering van de invoer van namaakartikelen in de EG
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H

Bijzonderheden: Ontheffing. Zie het Vs. Namaakartikelen (NFD-I-A, nr. 30.00.00.)

12 Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam

Soort informatie: Summiere aangifte D11
Doel: Controle vervoerde tonnage
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Ontheffing

13. Havendienst Dordrecht

Soort informatie: Summiere aangifte D11
Doel: Controle vervoerde tonnage
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Ontheffing

14 Hoofdinspectie Milieuhygiëne van het Ministerie van VROM

Soort informatie: Signalering illegaal verkeer van chemische - en gevaarlijke afvalstoffen
Doel: Handhaving milieuwetgeving
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 28, 29, 30, 33, 35, 36, 38, 39 van het Vs. Wet chemische afvalstoffen (NFD-III-A, nr. 50.00.00)

15 Hoofdinspectie Milieuhygiëne van het Ministerie van VROM

Soort informatie: Signalering van bepaalde milieugevaarlijke stoffen
Doel: Handhaving van de Wet milieugevaarlijke stoffen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 13, 18, 22, 27 van het Vs. Wet milieugevaarlijke stoffen (NFD-III-A, nr. 60.00.00)

16 Hoofdprodukschap voor Akkerbouwprodukten

Soort informatie: Gegevens m.b.t. gezondheidsmaatregelen t.a.v. hop en hopproducten
Doel: Melding m.b.t. niet nakomen vrijstellingsvoorwaarden invoerverbod
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 14 van het Vs. Akkerbouwprodukten (NFD-II-A, nr. 10.00.00)

17 Regionale Inspecties voor de Volksgezondheid

Soort informatie: Gegevens ter zake van de invoer van geneesmiddelen
Doel: Signaleren van niet-geregistreerde geneesmiddelen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 9 van het Vs. Geneesmiddelen (NFD-IV-A, nr. 10.00.00)

18 Nationale ombudsman

Soort informatie: Reactie op klachten bij de Nationale ombudsman
Doel: Onderzoek Nationale ombudsman
Wettelijke basis: Art. 19 Wet Nationale ombudsman
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie besluit van 3 december 1991, nr. AFZ91/8417 (Bw. IV, nr. 4.00.10)

19 Plantenziektenkundigedienst

Soort informatie: Gegevens m.b.t. gezondheidsmaatregelen t.a.v. akkerbouwproducten
Doel: Melding m.b.t. niet nakomen vrijstellingsvoorwaarden invoerverbod
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 3 Vs. Akkerbouwproducten (NFD-II-A, nr. 10.00.00)

20 Produktschap voor Vis en Visproducten

Soort informatie: Gegevens m.b.t. gezondheidsmaatregelen t.a.v. haring
Doel: Melding niet nakomen vrijstellingsvoorwaarden invoerverbod
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 6 van het Vs. Vis (NFD-II-A, nr. 40.00.00)

21 Produktschap voor Margarine, Vetten en Oliën

Soort informatie: Gegevens m.b.t. niet voor menselijke consumptie bestemde vetten
Doel: Melding m.b.t. niet nakomen vrijstellingsvoorwaarden invoerverbod
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 7 van het Vs. Invoer gesmolten dierlijke vetten (NFD-II-A, nr. 50.00.00)

22 Rijksdienst Beeldende Kunst

Soort informatie: Uitvoer van bepaalde cultuuroederen
Doel: Controle op de aanwezigheid van een uitvoervergunning
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 11 van het Vs. uitvoer cultuuroederen (NFD-III-A, nr. 180.00.00)

23 Rijksdienst voor de Keuring van Vee en Vlees (RVV)

Soort informatie: Gegevens m.b.t. veterinaire maatregelen inzake levende dieren, vis, gezondheidsmaatregel vlees en vleesprodukten
Doel: Melding m.b.t. niet nakomen voorwaarden ontheffing/ vrijstelling van invoer-verboden
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie het Vs. Veterinaire controles(NFD-II-A, nr. 10.00.00)

24 Rijksverkeersinspectie

Soort informatie: Gegevens ter zake van het goederen vervoer over de weg
Doel: Signaleren van het grensoverschrijdend goederenvervoer over de weg zonder vergunning/ritmachtiging
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 13 van het Vs. Autovervoer goederen (NFD-IV-A, nr. 50.00.00)

25 Rijksverkeersinspectie (RVI)

Soort informatie: Melding van onregelmatigheden bij vervoer gevaarlijke stoffen
Doel: Handhaving van de veiligheid
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 11 van het Vs. Gevaarlijke stoffen (NFD-III-A, nr. 80.00.00)

26 Scheepvaartinspectie

Soort informatie: Gegevens ter zake van de deugdelijkheid en de bemanning van een schip
Doel: Vaststelling van de juistheid van de scheepsbescheiden.
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 2 en 7 van het Vs. Schepenwet (NFD-IV-A, nr. 80.00.00)

27 Scheepvaartinspectie

Soort informatie: Melding overtreding Wet aansprakelijkheid Olietankschepen
Doel: Handhaving bepalingen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie par. 5 van het Vs. Wet aansprakelijkheid Olietankschepen (WAOT) (NFD-III-A, nr. 30.00.00)

28 Regionale Veterinaire inspecties van de Volksgezondheid

Soort informatie: Gegevens met betrekking tot veterinaire maatregelen inzake levende dieren, vis, gezondheidsmaatregel vlees en vleesproducten
Doel: Melding m.b.t. niet-nakomen voorwaarden ontheffing/ vrijstelling van invoerverboden
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

Bijlage 2b bij het VIV 1993: Directies particulieren, ondernemingen, grote ondernemingen

Informatie aan: 1 Academische ziekenhuizen en Universiteiten

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens en eventueel periode
Doel: Vaststelling wachtgeld- en ontslaguitkering
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

2 Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds

Soort informatie: Inkomens- en vermogensinformatie
Doel: Vaststelling hoogte pensioenen en VUT/DOP-uitkeringen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

3 Ambtenaren van de Algemene Rekenkamer

Soort informatie: Alle van belang zijnde/gewenste informatie
Doel: Onderzoek AR
Wettelijke basis: Art. 54 Comptabiliteitswet
Wijze: H
Bijzonderheden: Informatie wordt in het algemeen persoonlijk door de ambtenaren van de AR gevraagd

4 Centraal administratiekantoor bijzondere zorgkosten BV

Soort informatie: Inkomensgegevens
Doel: Vaststelling eigen bijdrage thuiszorg
Wettelijke basis: Besluit tot wijziging van het Besluit zorgaanpakken bijzondere ziektekostenverzekering, het Bijdragebesluit zorg, het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering, het vergoedingenbesluit particulier verzekerden en andere besluiten in verband met regeling van de aanspraak op thuiszorg, besluit van 15 november 1996 (*Stb.* 595).
Wijze: A
Bijzonderheden: Geen

5 Bureau Verontreinigingsheffing Rijkswateren te 's-Gravenhage

Soort informatie: Gegevens van de verzamelloonstaten over aantal personen werkzaam in bedrijven
Doel: Vaststellen van de vervuilingswaarde (maatstaf voor de heffing ingevolge de Wet Verontreiniging oppervlaktewateren)
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

6 Centraal Bureau voor de Statistiek

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens van een aantal vooraf geselecteerde personen
Doel: Statistische inkomensinformatie
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A
Bijzonderheden: Zie besluit van 19 februari 1988, nr. 588-2800 (Bw. IV, mededeling 1)

7 Commissie Schadefonds Geweldsmisdrijven te 's-Gravenhage

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens van belanghebbende en evt. echtgeno(o)t(e)
Doel: Vaststelling uitkering Wet schadefonds geweldsmisdrijven
Wettelijke basis: Artikel 9 Wet schadefonds
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

8 Gemeenten

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens van bewoners in bejaardenoorden
Doel: Vaststellen door bewoner verschuldigd bedrag aan het oord
Wettelijke basis: Art. 16f Wet op de bejaardenoorden
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

9 Gemeenten

Soort informatie: Inkomensgegevens van partners (gezinsinkomen)
Doel: Vaststelling eigen bijdragen vervoer kinderen naar scholen in een andere gemeente (art. 4 Wet Basisonderwijs, Interimwet speciaal onderwijs en Voortgezet speciaal onderwijs)
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Beide partners moeten verklaard hebben geen bezwaar te hebben tegen verificatie van de gegevens bij de Belastingdienst

10 Gemeenten

Soort informatie: Inkomsten uit arbeid/winst uit onderneming, loonbelastingnummer en gegevens inhoudingsplichtige
Doel: Signaleren onterechte samenloop inkomen en wachtgeld en uitkeringen op grond van gemeentelijke wachtgeld- en uitkeringsverordening
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

11 Gemeenten

Soort informatie: Gegevens en inlichtingen die voor een goede uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken (WOZ) van belang kunnen worden geacht
Doel: Goede uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken
Wettelijke basis: Art. 32 WOZ
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

12 Gemeenten

Soort informatie: Inkomsten uit arbeid/winst uit onderneming, loonbelastingnummer en gegevens inhoudingsplichtige
Doel: Heffing en inning van gemeentelijke belastingen
Wettelijke basis: Artikel 230 e.v. Gemeentewet
Wijze: H
Bijzonderheden: Bij de heffing en inning van belastingen kunnen de gemeenten gebruik maken van de diensten van derden. De gegevens dienen echter verstrekt te worden aan de gemeenten zelf

13 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens van verhaalsplichtigen voor kosten van de Algemene bijstandswet
Doel: Juiste vaststelling verhaal
Wettelijke basis: Art. 122 Algemene bijstandswet
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

14 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Actuele adressen van degene op wie op grond van de Algemene bijstandswet verhaal wordt gezocht en waarvan bij de gemeente het adres niet bekend is
Doel: Bestrijding misbruik/oneigenlijk gebruik van de Algemene bijstandswet
Wettelijke basis: Art. 122 Algemene bijstandswet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

15 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Gegevens van laatst bekende werkgever
Doel: Invordering kosten van bijstand op grond van de Algemene
bijstandswet
Wettelijke basis: Art. 122 Algemene bijstandswet
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

16 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Opgaven en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de
Algemene bijstandswet
Doel: Signaleren onterechte samenloop inkomen en uitkering(en)
Wettelijke basis: Art. 122 Algemene bijstandswet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

17 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Opgaven en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de
IOAW en de IOAZ
Doel: Signalering onterechte samenloop inkomen en uitkering(en)
Wettelijke basis: Art. 45-1-b IOAW en art. 45-1-b IOAZ
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

18 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Opgaven en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de
Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
Doel: Signalering onterechte samenloop inkomen en uitkering(en)
Wettelijke basis: Artikel 32 Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars, jo. art. 122
Algemene bijstandswet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

19 Inhoudingsplichtigen

Soort informatie: Sofi-nummer van bepaalde werknemers
Doel: Voldoen aan administratieve verplichtingen
Wettelijke basis: Art. 28/29 Wet op de loonbelasting
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie bijlage 7

20 Kamers van Koophandel

Soort informatie: Informatie of een rechtspersoon na aanmaning aangifte Vpb heeft
gedaan
Doel: Ontbinding rechtspersonen
Wettelijke basis: Art. 19 BW
Wijze: H

Bijzonderheden: Zie besluit van 5 september, nr. AFZ 94/4121M (Bw. IV, nr. 1.00.50)

21 Landelijk instituut sociale verzekeringen (Lisv), erkende uitvoeringsinstellingen voor sociale verzekeringen

Soort informatie: Controleplanning en -verslagen en informatie noodzakelijk voor de samenwerking zoals afgesproken in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Belastingdienst en de uitvoeringsinstellingen
Doel: Coördinatie controle, voorkomen doublures en gezamenlijke controles van de eenheden Grote ondernemingen van de Belastingdienst en de uitvoeringsinstellingen
Wettelijke basis: Art. 95 Organisatiewet sociale verzekeringen 1997
Wijze: A/H
Bijzonderheden: De basis voor de gezamenlijke controles wordt gevormd door het convenant tussen de Belastingdienst en het Landelijk instituut sociale verzekeringen/de uitvoeringsinstellingen

22 College van toezicht sociale verzekeringen, Sociale Verzekeringsbank, Landelijk instituut sociale verzekeringen, erkende uitvoeringsinstellingen

Soort informatie: Informatie die noodzakelijk is voor de uitvoering van de sociale verzekeringswetten
Doel: Uitvoering sociale verzekeringswetten
Wettelijke basis: Art. 95 Organisatiewet sociale verzekeringen 1997
Wijze: A/H
Bijzonderheden: De informatie wordt deels centraal, geautomatiseerd aangeleverd. Naast deze structurele informatieverstrekking is er een belangrijke informatiestroom met een nagenoeg structureel karakter waaraan individuele verzoeken ten grondslag liggen. Deze verzoeken moeten op eenheidsniveau worden getoetst aan de criteria voor individuele informatieverstrekking (hoofdstuk 4 van het Voorschrift)

23 Landelijk instituut sociale verzekeringen (Lisv); erkende uitvoeringsinstellingen

Soort informatie: Gegevens over lichamen en/of bestuurders van lichamen
Doel: Beoordeling bestuurdersaansprakelijkheid
Wettelijke basis: Art. 95 Organisatiewet sociale verzekeringen 1997
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

24 Landelijk instituut sociale verzekeringen (Lisv); erkende uitvoeringsinstellingen

Soort informatie: Gegevens noodzakelijk voor de vaststelling van een aangevraagde uitkering ingevolge de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) of het toezicht op de rechtmatigheid van reeds toegekende uitkeringen
Doel: Doelmatige en rechtmatige uitvoering van de WAZ
Wettelijke basis: WAZ en art. 95 Organisatiewet sociale verzekeringen 1997
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

25.1 Ministerie van Economische Zaken

Soort informatie: Informatie die nodig is voor de uitvoering van het Besluit Borgstelling MKB-kredieten 1997
Doel: Voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

25.2 Ministerie van Economische Zaken; Senter

Soort informatie: Informatie die nodig is voor de uitvoering van de Wet speur- en ontwikkelingswerk
Doel: Vaststellen of S&O-verklaring terecht is afgegeven
Wettelijke basis: Art. 6 Wet speur- en ontwikkelingswerk
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

26 Ministerie van Justitie

Soort informatie: Gegevens over de overdracht van aandelen op naam
Doel: Uitoefenen preventief toezicht op rechtspersonen (Wet overdracht aandelen op naam)
Wettelijke basis: Art. 86 BW
Wijze: H
Bijzonderheden: Gegevens worden door de eenheden Registratie en Successie verstrekt

27 Ministerie van Justitie; Immigratie- en Naturalisatiedienst

Soort informatie: Informatie nodig voor de verificatie van door betrokken vreemdeling overgelegde gegevens
Doel: Beoordelen verblijfstatus van een in Nederland verblijvende vreemdeling
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: De informatie wordt alleen verstrekt na verzoek van een rechter. Een afschrift van het verzoek moet bij de aanvraag worden overgelegd

28 Ministerie van Justitie, Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te Gouda

Soort informatie: Informatie over mogelijkheden tot het leggen van beslag en informatie over de inkomenspositie en vermogenspositie van de onderhoudsplichtige
Doel: Advisering over de hoogte van de ouderbijdrage (in het kader van vrijwillige of justitiële uithuisplaatsing van kinderen van 18 tot 21 jaar) en de inning van ouderbijdragen en alimentatie
Wettelijke basis: Art. 1: 243 BW jo. art. 1 van het besluit van 18 december 1992 (Stb. 1992, 694)
Wijze: H
Bijzonderheden: Informatie wordt gevraagd door het LBIO ten behoeve van alle Raden voor de Kinderbescherming

**29 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; Informatie Beheer
Groep te Groningen**

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens van studerenden en hun ouders en gegevens over het aantal kinderen waarvoor de ouder kinderbijslag geniet
Doel: Vaststellen hoogte bedrag studiefinanciering
Wettelijke basis: Art. 123 Wet studiefinanciering
Wijze: A
Bijzonderheden: Geen

**30 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; Informatie Beheer
Groep te Groningen**

Soort informatie: Inkomensgegevens over ex-studenten
Doel: Controle op en correctie van de studiefinanciering
Wettelijke basis: Art. 123 Wet studiefinanciering
Wijze: A
Bijzonderheden: Geen

**31 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; Productgroep
Uitkeringen Onderwijspersoneel te Groningen**

Soort informatie: Inkomensgegevens
Doel: Vaststellen hoogte wachtgeld- en ontslaguitkering
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

32 Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid; Arbeidsinspectie

Soort informatie: Informatie nodig voor het signaleren van illegale tewerkstelling en uitlenen van arbeidskrachten en informatie betreffende het fiscale gedrag van hierbij betrokken natuurlijke- en rechtspersonen
Doel: Handhaving Wet Arbeid Vreemdelingen (Wav), Arbeidsvoorzieningswet, en Arbeidsomstandighedenwet
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

**33 Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
Hoofdafdeling Individuele Subsidiëring**

Soort informatie: Inkomens- en tariefgroepgegevens
Doel: Juiste toekenning hoogte individuele huursubsidie
Wettelijke basis: Art. 34 Huursubsidiewet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

**34 Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
Hoofdafdeling Individuele Subsidiëring**

Soort informatie: Vermogensgegevens
Doel: Juiste toekenning gewenningssubsidie eigen-woningbezit
Wettelijke basis: Gewenningssubsidieregeling Eigen-woningbezit (GEW)
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

**35 Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
Directie Woningbouw en Verbetering en Gemeenten met meer dan 30.000
inwoners per 1 januari 1990**

Soort informatie: Inkomensgegevens
Doel: Vaststellen subsidiebedrag eigen woningbezit (Besluit woninggebonden subsidies)
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

**36 Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
Dienst recherche zaken**

Soort informatie: Voor onderzoek benodigde gegevens
Doel: Bestrijding misbruik/oneigenlijk gebruik van huursubsidie en premieregelingen eigen woningen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

37.1 Nationale ombudsman

Soort informatie: Reactie op klachten bij de Nationale ombudsman
Doel: Onderzoek Nationale ombudsman
Wettelijke basis: Art. 19 Wet Nationale ombudsman
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie nr. 4.00.10

37.2 Nederlandse mededingingsautoriteit (NMa)

Soort informatie: Vennootschappelijke verhoudingen en dienstverbanden
Doel: Vaststellen concurrentiebeperkende afspraken tussen ondernemingen
Wettelijke basis: Mededingingswet
Wijze: A
Bijzonderheden: Geen

38 Officier van Justitie

Soort informatie: Allerlei gegevens en informatie in verband met het ontbinden van rechtspersonen
Doel: Vordering tot ontbinden rechtspersonen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie nr. 1.00.50

39 Ondernemers

Soort informatie: Juist/niet juist
Doel: Verificatie van bij ondernemer bekende combinatie van OB-nummer en n.a.w.-gegevens van een buitenlandse ondernemer
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Zie hoofdstuk 4.5

40 Pensioen- en Uitkeringsraad

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens
Doel: Vaststellen pensioenbijdragen krachtens de WUV, WUBO, WPB, WBPZ, WIV
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

41 Raden voor Rechtsbijstand in Nederland

Soort informatie: Gegevens omtrent de financiële draagkracht van belanghebbende en diens gezinsleden
Doel: Vaststellen of kosteloos of met opleggen van een eigen bijdrage rechtsbijstand wordt verleend
Wettelijke basis: Art. 25, tweede lid, letter a, Wet op de Rechtsbijstand
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

42 Sociale Verzekeringsbank en districtskantoren

Soort informatie: Alle volgens overgelegd verzoek benodigde inlichtingen
Doel: Juiste uitvoering volksverzekeringen (o.a. stelling schuldig nalaten)
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

43 Sociale Verzekeringsbank

Soort informatie: Alle benodigde inlichtingen i.v.m. de Verordening (EEG) nr. 1408/71
Doel: Juiste toepassing van sociale zekerheidsregelingen op werknemers, zelfstandigen en hun gezinsleden die zich binnen de Europese Gemeenschap verplaatsen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

44 Stichting 1940-1945

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens van vroeger in de illegaliteit werkzame personen en hun nabestaanden
Doel: Inzicht in de financiële positie voor de vaststelling van uitkeringen en pensioenen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

45 Stichting Administratie Indonesische Pensioenen

Soort informatie: Inkomens- en vermogensgegevens ter verificatie door uitkeringsgerechtigde verstrekte gegevens
Doel: Bepaling van het bedrag dat in mindering moet worden gebracht op het buitengewoon pensioen
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

46 Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid Overheid (USZO)

Soort informatie: Inkomensgegevens, met evt. periode en tariefgroep
Doel: Vaststellen pensioenen en wachtgeld
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

47 Uitvoeringinstelling Sociale Zekerheid Overheid (USZO)

Soort informatie: Inkomensgegevens van alle meewerkende gezinsleden in de akkerbouw
Doel: Uitvoering regeling tijdelijke inkomenssteun
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

48 Uitvoeringsinstelling Sociale Zekerheid Overheid (USZO) Defensie

Soort informatie: Inkomensgegevens (ex-)militairen
Doel: Vaststellen pensioenen, wachtgeld of ontheffingsbezoldiging
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

49 Vreemdelingendienst

Soort informatie: Informatie die voor het beoordelen van de verblijfstatus van een in Nederland verblijvende buitenlander noodzakelijk is
Doel: Juiste uitvoering Vreemdelingenwet
Wettelijke basis: Geen
Wijze: H
Bijzonderheden: Geen

50 Waterschappen

Soort informatie: Inkomsten uit arbeid/winst uit onderneming, loonbelastingnummer en gegevens inhoudingsplichtige
Doel: Heffing en inning van waterschapsbelastingen
Wettelijke basis: Artikel 123 e.v. Waterschapswet
Wijze: H
Bijzonderheden: Bij de heffing en inning van belastingen kunnen de waterschappen gebruik maken van de diensten van derden. De gegevens dienen echter verstrekt te worden aan de waterschappen zelf Bijlage 2c bij het VIV 1993: Directie ondernemingen Noord

Bijlage 2c bij het VIV 1993: Directie ondernemingen Noord

Informatie aan: 1 Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van pensioengerechtigden
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

2 Arbeidsvoorziening

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummers van werkzoekenden
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Arbeidsvoorzieningswet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

3 Centraal Bureau voor de Statistiek

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummers van personen in een steekproef
Doel: Onderzoek
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

4 Centraal Bureau voor de Statistiek

Soort informatie: Gegevens over ondernemingen
Doel: Statistisch onderzoek en vermindering enquêtedruk bedrijven
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A
Bijzonderheden: Geen

5 Dienst Wegverkeer

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van kentekenhouders
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Kentekenwet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: "Back-office" proces

6 Gemeenten

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van natuurlijke personen en het fiscaalnummer van rechtspersonen inzake de uitvoering van de Wet op de Onroerende Zaakbelasting
Doel: Uitvoering van de wet
Wettelijke basis: WOZ
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

7 Gemeentelijke Sociale Diensten

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van uitkeringsgerechtigden
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Algemene bijstandswet
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

8 Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummers van ingeschreven personen en geconstateerde verschillen in persoons- en adresgegevens
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Wet GBA / Terugmeldingsverplichting
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

9 Afnemers Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens

Soort informatie: A-nummer en gemeente van inschrijving
Doel: Ondersteuning initiële afstemming op GBA
Wettelijke basis: Wet GBA
Wijze: A
Bijzonderheden: Betreft tijdelijke voorziening

10 Landelijk instituut sociale verzekeringen, erkende uitvoeringsinstellingen voor sociale verzekeringen

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van verzekerden
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Organisatiewet sociale verzekeringen (invoering softi-nummer)
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

11 Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummers voor aanslagen Ruil- en Herverkavelingsrente
Doel: Efficiënte communicatie met de Belastingdienst, omdat deze de inning uitvoert
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: "Back-office" proces

12 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummers van aanvragers van een studiebeurs
Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Wet op de studiefinanciering
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

13 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van natuurlijke personen in de zogenaamde onderbestanden en de AOV- en AWW-bestanden inzake onrechtmatige samenloop van sociale zekerheidsuitkeringen
Doel: misbruik en oneigenlijk gebruik
Wettelijke basis: Geen
Wijze: A/H
Bijzonderheden: Geen

14 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Arbeidsinspectie

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van natuurlijke personen nodig voor het signaleren van illegale tewerkstelling en uitlenen van arbeidskrachten en informatie betreffende het fiscale gedrag van hierbij betrokken natuurlijke- en rechtspersonen

Doel: Handhaving Wet arbeid vreemdelingen (Wav), Arbeidsvoorzieningenwet, Arbeidsomstandighedenwet en Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs

Wettelijke basis: Geen

Wijze: H

Bijzonderheden: Geen

15 Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer aan personen die onderworpen zijn aan de heffing Wet Verontreiniging oppervlaktewateren

Doel: Efficiënte communicatie met de Belastingdienst, omdat deze de inning uitvoert

Wettelijke basis: Geen

Wijze: A/H

Bijzonderheden: "Back-office" proces

16 Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van aanvragers huursubsidie en subsidie eigen woning

Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik

Wettelijke basis: Geen

Wijze: A/H

Bijzonderheden: Wettelijke regeling in voorbereiding

17 Sociale Verzekeringsbank

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummer van kinderen/verzekerden

Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik

Wettelijke basis: Kinderen: Algemene Kinderbijslagwet

Verzekerden: geen

Wijze: A/H

Bijzonderheden: Geen

18 Ziekenfondsen

Soort informatie: Sociaal fiscaalnummers van verplicht verzekerden

Doel: Misbruik en oneigenlijk gebruik

Wettelijke basis: Ziekenfondswet

Wijze: A/H

Bijzonderheden: Geen